

ماهنامه تحلیلی
فرهنگی-اجتماعی

اردیبهشت ۱۴۰۲ | سال دهم

دوره جدید ۱۹۰ | پیاپی ۲۲۳

قیمت ۳۵ هزار تومان

پرونده ای برای گردشگری شهر تاریخی؛

روزگار تاریک گردشگری یزد

علی رغم وعده های پرزرق و برق دولت، وضعیت این صنعت در یزد رو به
وخامت بوده و سایه تاریکی بر سر گردشگری یزد افتاده است.

■ شهری که از رونق افتاد

■ قوانین گردشگری باید به روز شود

■ بدسلیقگی به کاهش گردشگری دامن زد

■ شهر دسترس پذیرم آرزوست

■ برای بافت تاریخی یزد نسخه نپیچید

■ دشمنی توسعه شهری یزد با درختان

فهرست

صاحب امتیاز:

نسرين زمان زاده

مدیر مسئول:

زهره شاه شوازی

قائم مقام مدیرمسئول:

مهدي زمان زاده

سردبیر:

عاطفه ابراهیمی

مدیر پادکست:

شادی شعبی

مجری انتشار:

هنر و تجربه ویرگول

نشانی:

یزد، محله فهادان

خانه تاریخی حیرانی

انتشار آکهی :

۰۹۱۹-۴۹۶-۳۷۳۴

از تمامی علاقه مندان برای

همکاری در هفته نامه

پرگار دعوت میشود مطالب

خود را به ایمیل نشریه

ارسال کنند. مطالب منتشر

شده لزوما دیدگاه پرگار

نیست. پرگار منتظر نظرات

و انتقادات خوانندگان

است.

پرگار نشریه مستقل و متعلق

به بخش خصوصی است.

پست الکترونیک

info@pargarnews.ir

دانلود نسخه الکترونیک

www.pargarnews.ir

پرونده

● شهری که از رونق افتاد

● روزگار تاریک گردشگری شهر جهانی یزد

● بدسلیقگی و مشکلات اقتصادی به کاهش گردشگری دامن زدند

● تورم و افزایش شدید قیمت ها، قشر متوسط را از گردشگری حذف کرد

● قوانین گردشگری باید به روز و راهگشا شود

● سیستم پیمانکاری شهرداری آفت زیباسازی شهری یزد

● شهر دسترس پذیرم آرزوست

● با آیین نامه کشوری برای بافت تاریخی یزد نسخه نپیچید

● دشمنی توسعه شهری یزد با درختان

اقتصاد

● مجموعه راهکارهای دستیابی به مهار تورم و رشد تولید

فرهنگ و ادب

● سکوت را در خاموشی دریا به نظاره بنشینید

قصه های شهر

● ماجرای اصغر حمال

“

سخن نخست؛

شهری که از رونق افتاد

عاطفه ابراهیمی

ثبت جهانی بافت تاریخی یزد، اتفاق مبارکی بود که نوید روزهای پر رونق برای گردشگری می‌داد. رؤیایی که در همان سال‌های نخست رنگ واقعیت گرفت؛ اما پس از آن رخداد، اتفاقاتی زنجیروار روی داد و گردشگری خارجی به بن‌بست خورد. داستان برجام، کرونا، هواپیمای اوکراینی، اعتراضات پاییز سال گذشته همه‌وهمه باعث شد کورسوی امید گردشگری خارجی کم‌کم خاموش شود. درست یا غلط، می‌توان کم‌رونق شدن گردشگری خارجی را به قصه برجام و پروژه ایران‌هراسی نسبت داد؛ اما نوروژ امسال، گردشگری داخلی یزد نیز کم‌رونق بود.

یزد همیشه یکی از مقصدهای موردتوجه مسافران داخلی بود، چه کسانی که به قصد سفر به یزد به این شهر سفر می‌کردند و چه مسافرانی که در سر راه شمال به جنوب از یزد عبور کرده و زیبایی‌های این شهر، عبورشان را به اقامتی چندروزه تبدیل می‌کرد. یزد، اصفهان و شیراز مثلث طلایی گردشگری کشور هستند؛ اما نوروژ امسال یکی از ضلع‌های این مثلث در میان ده مقصد برتر گردشگری و شهر پرمسافر ایران نبود. در حالی از وضعیت بد معیشتی و هم‌زمانی آغاز ماه مبارک رمضان با نوروژ برای توجیه

کم مسافر بودن یزد صحبت می‌شود که این دو موضوع در تمام کشور یکسان بوده؛ اما اصفهان و شیراز همچنان جزء شهرهای پر مسافر گزارش شده‌اند و یزد از حلقه گردشگری نرورز جامانده است. برای شهری که بافت تاریخی‌اش، حماسه وار ثبت جهانی شده و قرار بود قلب تپنده گردشگری ایران باشد این آمارها فاجعه است. فاجعه بعدی متوسل شدن مسئولان استان به بهانه‌هایی مانند گرانی و تورم و ماه رمضان است. بدون شک این موارد در کاهش گردشگر نقش داشته؛ اما میزان آن را کاهش داده نه اینکه موجب شود شهری که یکی از ضلع‌های گردشگری است از این گردونه خارج شود. حتماً که گرانی، تورم و اوضاع معیشتی سبب شده تعداد گردشگران شهرهایی مانند شیراز و اصفهان هم کاهش یابد؛ اما این دو شهر هنوز هم در میان استان‌های پر مسافر بودند، اتفاقی که برای یزد رخ نداد.

همان‌ها هم که به یزد آمدند بعید است از میان آشفته‌بازار نرورزی بافت تاریخی که هر کسی ساز خودش را می‌زد و زیباسازی شهری که هر صفتی را یدک می‌کشید به جز زیبا، خاطره‌ای خوش با خود برده باشد. نرورز امسال در شهر که قدم می‌زدی به وضوح می‌توانستی بی‌خیالی مسئولان شهری و گردشگری یزد را ببینی. شهری که از هیچ منظری آماده پذیرش مسافر نبود. نه شور و هیجانی، نه زیباسازی چشم نوازی و نه برنامه استقبال از نرورز. آنچه در بافت تاریخی هم روی داد تکرار مکررات سال‌های گذشته بود همان گلدان‌های شمعدانی و همان المان‌های همیشگی.

این شهر با بافت تاریخی‌اش زنده است و قرار است با گردشگری سر پا بماند اگر مدیران استان کمی از صنایع دور شده و به پتانسیل‌های گردشگری فکر کنند، شاید بتوان به آینده گردشگری یزد امیدوار بود اگر نه که فعالان گردشگری، راهنمایان و لیدرها، هنرمندان صنایع دستی، صاحبان بوم‌گردی و... از همین حالا باید به فکر شغل دیگری باشند.

”

پرونده ای برای گردشگری یزد

“

شهر جهانی؛ رؤیای دور از دست
روزگار تاریک گردشگری
شهر جهانی یزد
عاطفه ابراهیمی

اتفاق بزرگ ثبت جهانی بافت تاریخی یزد در کنار همه خوبی‌ها، نوید روزهای شلوغ و پر گردشگر را به یزدی‌ها می‌داد. یزد آماده می‌شد تا بعد از ثبت جهانی برنامه‌های زیادی را در حوزه گردشگری تدارک ببیند. توسعه بوم‌گردی‌ها و کافی‌شاپ‌ها و کافه‌ها در دل بافت تاریخی یعنی امید به آمدن گردشگر.

صاحبان بوم‌گردی‌ها و کافه‌ها و هنرمندان صنایع‌دستی، همه آن‌ها که در بافت تاریخی صبورانه کاستی‌ها را تحمل کرده بودند چشم‌انتظار مسافر داخلی و گردشگر خارجی بودند. واقعیت این است که بعد از ثبت جهانی، به واسطه معرفی یزد در مجامع بین‌المللی آمار ورود گردشگران بد هم نبود. شاهد آن رونق گردشگری در نوروز ۹۸ بود که می‌توان گفت رکورد تعداد مسافر در یزد شکسته شد. یزد پس از ثبت جهانی توانسته رشد چشمگیری در جذب گردشگر داخلی و خارجی داشته باشد. به گونه‌ای که گردشگری خارجی ۱۵ درصد و گردشگری داخلی ۴۰ درصد رشد داشت.

اوضاع گردشگری به گونه‌ای بود که جدای از هتل‌ها و بوم‌گردی‌ها از مردم خواسته شده بود که منازل شخصی خالی را برای اسکان مسافران آماده کنند، در آن سال

استاندار وقت یزد محمدعلی طالبی، گفته بود «ستاد نوروزی از چند ماه مانده به عید تشکیل شده بود و ستاد نوروزی تمهیدات لازم را درباره سرشماری از میزان اتاق‌های هتل‌ها و مکان‌های رسمی پذیرش مسافر انجام داده بود. همچنین ما در فراخوانی از متقاضیانی که علاقه‌مند به کرایه‌دادن منازل شخصی خالی یا اقامتگاه‌هایشان به مسافران نوروزی بودند، این اماکن را هم شناسنامه‌دار کردیم. خوشبختانه امسال میزان استقبال مسافران نوروزی از شهر ما تا همین حالا سه برابر سال قبل بوده و رکورد شکسته است.» گزارش‌ها همچنین حاکی از این بود در آن زمان نرخ بیکاری یزد کاهش چشمگیری داشت.

مسئولان برنامه‌ای ندارند

اما تا گردشگری یزد آمد سر بر بیاورد کرونا مثل طوفانی بی‌رحم و سهمگین همه را خانه‌نشین کرد. قصه تلخ کرونا، گردشگری را همچون سایر ابعاد زندگی دچار بحران کرد. اما به‌غیراز کرونا آنچه به گردشگری به‌خصوص در یزد ضربه زد در حاشیه قرارگرفتن این صنعت در سیاست‌گذاری استان بود. علی‌رغم آنچه مدیران یزد بر آن تأکید می‌کنند، گردشگری جزء دغدغه‌های آن‌ها نیست.

اگر از مدیران رده‌بالای استان سؤال کنید که برای جهانی کردن یزد پس از ثبت بافت چه برنامه‌ای دارید، بعید است برنامه مدون و فکر شده‌ای داشته باشند. تمام آنچه پس از ثبت بافت روی داد در بهترین حالت گسترش بی‌رویه بوم‌گردی‌ها و کافی‌شاپ‌ها در بافت بود. این که این تعداد هتل و کافی‌شاپ و حجم زباله و آلودگی که تولید می‌شود آیا در نهایت به ضرر بافت است یا خیر موضوع دیگری است.

آنچه مسلم است زیرساخت‌ها برای تبلیغات جهانی یزد وجود ندارد. اگر چه مسائل کلانی مانند برج‌ام و یا رخدادهای داخلی مانند اعتراضات پاییز سال گذشته می‌تواند در استقبال یا عدم استقبال گردشگری خارجی تأثیر بگذارد؛ اما نمی‌توان از نقش تبلیغات درست در سطح منطقه و جهان گذشت. مسیری که یزد اصلاً به آن وارد هم نشده است. اگر چه یزد به دلایلی موسیقی و یا لباس محلی ندارد؛ اما با هر آنچه که هست و با تمام ظرفیت‌هایش حتی با برگزاری جشنواره‌های مختلف می‌تواند یزد و تمام ظرفیت‌های گردشگری و زیبایی‌هایش را به دیگران بشناساند.

موضوع دیگر آمادگی شهر برای پذیرش مسافر داخلی است. مسئله‌ای که امسال بسیار به چشم می‌آید کم‌کاری شهرداری در زیباسازی شهر بود. سال‌های گذشته حداقل المان‌هایی در سطح شهر نوید آمدن نوروز را می‌داد، امسال نیز اگر چه المان‌هایی در چند نقطه شهر نصب شده بود؛ اما بسیاری از آن‌ها از تخم‌مرغ رنگی و کوزه‌های بزرگ فراتر نرفته بود. گل‌آرایی بافت تاریخی نیز همان شیوه پارسال و سال‌های گذشته بود. اسفندماه سال گذشته بود که معاون خدمات شهری شهرداری یزد در جمع خبرنگاران از آمادگی برای نوروز صحبت کرد و در بخشی از سخنانش اشاره کرد «روزانه بیش از ۵ میلیارد ریال برای نظافت معابر شهر هزینه می‌شود». اما آنچه ما به‌عنوان شهروند یزدی دیدیم چیزی غیر از این بود یا شاید نیاز است بیش از این برای تمیزی یک شهر جهانی هزینه شود. وضعیت آسفالت خیابان‌های شهر نیز شبیه هر چیزی است به‌غیر از آسفالت شهر جهانی! خیابان ویتترین شهر است و این ویتترین نه برای گردشگر داخلی زیباست و نه برای گردشگر خارجی و سوسه‌انگیز.

خارج از بافت تاریخی، جایی برای تفریح نیست

یکی از چالش‌های اساسی بحث گردشگری یزد نبود تفریحگاه مناسب در شهر و بیلاقات اطراف است. این موضوع گلابه ساکنان یزد را نیز در پی دارد. بسیاری از آن‌ها معتقدند مگر چند بار می‌توان بافت تاریخی را دید و در کافه‌هایش نشست؟! در واقع همه راه‌های گردشگری یزد به بافت تاریخی ختم می‌شود و یکی دو بنایی که خارج از این بافت در دیگر مناطق شهر است. غیر از این جایی برای گشت‌وگذار نیست. این معضل برای گردشگران نیز وجود دارد و تقریباً هیچ‌کسی نمی‌داند به‌غیر از بافت، مسافران را برای گردش کجا ببرد. هر چند فاطمی استاندار یزد در خبری گفته بود «زیر پای سرمایه‌گذاران بخش گردشگری فرش قرمز پهن می‌کنیم و با تمام توان آماده حل مشکلات این بخش هستیم. به‌عنوان استاندار و رئیس شورای حل اختلاف دستگاه‌های دولتی استان یزد، مشکلات بین دستگاهی که برای سرمایه‌گذاران ایجاد مشکل کرده است را رفع خواهیم کرد» اما به نظر نمی‌رسد بخش خصوصی تمایلی برای سرمایه‌گذاری داشته باشد. علاوه بر این خبرها حاکی از این است که مشکلات بین دستگاهی هم حل نشده. یکی از بزرگ‌ترین این مشکلات ارائه تسهیلات

گردشگری است که بسیاری عطایش را به لقایش بخشیدند.

اوضاع گردشگری با جلسه و دستور روبه‌راه نمی‌شود

به نظر وقت آن رسیده منطقی و دور از هیجان به موضوع گردشگری در یزد نگاه کنیم. نوروز امسال درحالی که عملاً پایان کرونا اعلام شده بود و انتظار می‌رفت حداقل به اندازه سال قبل، گردشگر به یزد بیاید، در کمال تأسف یزد جزء ده استان پر مسافر کشور نبود و این یعنی زنگ خطر. حتی اگر مسئولان و مدیران یزد با آمار و ارقام بازی کنند و از معدل سفر بگویند واقعیت این است، امسال مشخص شد وضعیت گردشگری تنها شهر جهانی کشور، خوب نیست. مسئله این است که در بسیاری موارد زیرساخت‌ها نیز برای رونق گردشگری مهیا نیست. تنها یدک کشیدن نام شهر جهانی این توهم را برای مسئولان ایجاد نکند که مسئولیتشان در خصوص بافت و گردشگری پایان یافته است.

به نظر می‌رسد استاندار یزد به‌عنوان بالاترین مقام اجرایی استان داستان گردشگری را هم مانند بسیار موارد دیگر می‌خواهد با برگزاری جلسه و دستور حل کند. او شورای توسعه گردشگری را با محوریت بخش خصوصی را شکل داد و اگر حال از او درباره خروجی شورا بپرسید لابد از افتتاح خط پروازی و شرکت هواپیمایی یزد صحبت خواهد کرد. امری که در بهمن‌ماه سال گذشته محقق شد؛ اما ظاهراً این امر نیز نتوانست حداقل در کوتاه‌مدت، کمکی به توسعه گردشگری یزد کند، زیرا آمار گردشگران نوروزی یزد بسیار پایین بود.

خلاصه آنکه حال گردشگری با «شاید و باید»، «جلسه» و «پیگیری می‌کنیم» و بدون بودجه مناسب، خوب نخواهد شد. روزگار غریب و تاریک گردشگری این شهر یک ناجی می‌خواهد تا لایق یدک کشیدن عنوان شهر جهانی باشد.

نوروز ۱۴۰۲ یزد با ریزش ۷۰ درصدی گردشگر

بدسلیقگی و مشکلات اقتصادی به کاهش گردشگری دامن زدند

فاطمه رهبر

«گردشگری حالش خوب نیست» چند سالی است که آشناترین خبر در حوزه گردشگری مربوط به حالی است که خوب نیست و از مسائل متعدد درد می‌کند. مسئله مهمی مانند بحران‌های سیاسی و اقتصادی و اجتماعی مان صنعت گردشگری را بریده‌اند و متأسفانه تا صنعت گردشگری به خودش می‌آید و پس از ترمیم قصد دارد حال خودش را خوب کند، مسئله دیگری منجر به سرکوب این فرایند درمانی با همین چند راهکار درمانی مقطعی می‌شود. گردشگری ایران از مهم‌ترین مسئله‌ای که رنج می‌برد؛ ناامنی و گرفتار شدن در بحرانی بین‌المللی به اسم «ایران‌هراسی» است که کشورهای بیگانه با برنامه‌ریزی و سناریوهای پیچیده‌ای به نفع این شرایط بهره می‌برند، متأسفانه در داخل کشور نیز ریز رفتارها و کج‌سلیقگی‌هایی که گاهی تعمداً از سوی برخی گروه‌ها و افراد انجام می‌شود تبعاتی گسترده را رقم می‌زند.

غول کرونا

شاید بهتر است برای تعمق در این مسئله، کمی به عقب برگردیم و نه از بحران‌های قبل کرونا، بلکه از بحران نفس‌گیر کرونا حرف بزنیم. شرایط این‌گونه پیش رفت که

گردشگری در زمان کرونا متوقف شد، مانند بیماری که قلبش از تپش ایستاده و همه کادر درمان برای احیای آن بسیج شده‌اند، گردشگری یکبار در دوران کرونا پس از رنج‌های متعددی که تجربه کرده بود متوقف شد و کرونا سراسر ایران را در خود کشید، ابتدا هتل‌ها و سپس تأسیسات گردشگری یکی پس از دیگری تعطیل شدند.

جمعیت قابل توجهی از فعالان از این حوزه خارج شدند، زیرساخت‌های زیادی تعطیل شدند و به تبع آن صنایع‌دستی نیز آسیب دید، فعالان این حوزه در مشقت‌های متعدد مالی غرق شدند و البته که تسهیلات ناچیزی را به‌عنوان حمایت دریافت کردند؛ اما این تسهیلات ناچیز، کفاف دو سال بلاتکلیفی و رکود بازار را نداد و این روزهای سرسام‌آور به هر نحوی که بود گذشت.

پس از آسیب‌های متعددی که به صنعت گردشگری وارد شد، بازماندگان و آسیب‌دیدگان از این شرایط، آماده نوروز شدند عزمشان را جزم کردند تا دوباره در نوروز که فرصت مناسبی برای گردشگری است؛ بتوانند رونق گردشگری را رقم بزنند؛ اما برخلاف آنچه انتظار می‌رفت گردشگری یزد نتوانست از این فرصت به‌خوبی استفاده کند.

تناقض در آمار و ارقام ارائه شده در خصوص نوروز یزد از یک سو و واقعیت و حرف دل بچه‌های گردشگری از سوی دیگر، تبلیغات بد علیه یزد از یک سو و رخدادهای اجتماعی علیه گردشگری یزد از سوی دیگر و بدتر از همه آنکه یزد در صدر آمار ریزش گردشگری در نوروز قرار گرفت و نتوانست این فرصت طلایی را به‌خوبی استفاده کند.

فرصتی که در نوروز از دست رفت

به‌رغم حضور بسیار خوب یزد در نمایشگاه گردشگری و نوید نوروز، ناهماهنگی و کج‌سلیقگی در رفتار با گردشگران نوروزی جزو علل مهمی به شمار می‌رود که یزد را از آنچه در موردش تصور می‌شد مجزا کرد. یزد که به‌عنوان شهر جهانی شناخته شده بود نتوانست؛ مانند سال‌های قبل میزبان خوبی برای گردشگرانش باشد و کج‌رفتاری‌ها و ناهنجاری‌های رفتاری، بیشترین آسیب را به این صنعت وارد کرد هرچند که برخی صرفاً علل این کاهش را شرایط بد اقتصادی و ماه مبارک رمضان دانستند.

مراجعه به آمار کشوری نشان می‌دهد که برخلاف آنچه تصور می‌شود تمام کشور درگیر ماه رمضان بوده و یزد از آن مجزا نیست! اما یزد با بیشترین ریزش گردشگری

در کشور روبرو شده بود و کاهش حدود ۷۰ درصدی اقامت رسمی ثبت را نسبت به سال قبل داشته است.

و اما آمار چه می‌گوید؟ بر اساس صرفاً یکی از ابعاد آمار ستاد سفر کشور یعنی تردد خودروها که بیشتر خانواده محور است، باید گفت که در کشور حدود ۴۳ میلیون خودرو جابه‌جا شده که نسبت به سال قبل ۱ درصد رشد داشته است. از طرفی بر اساس آمار ثبتی جانا استان‌های خراسان رضوی، هرمزگان، گیلان، فارس، مازندران به ترتیب ۵ استان برتر اقامت رسمی را دارد و یزد با رقم ۲۱۵ هزار نفر شب اقامت ۱۲ امین استان کشور محسوب می‌شود این در حالی است که اقامت سال گذشته در این موعد ۹۱۰ هزار نفر شب برای یزد ثبت شده است.

اما خب، نباید نادیده گرفت که اگر امسال رشد نسبی گردشگری داخلی را شاهد بودیم به این علت می‌تواند باشد که گردشگری خارجی با افزایش چشمگیر قیمت دلار، جای خود را به گردشگری داخلی برای گروه هدف مرفه‌تری داده است و یزد ممکن است در مقاصد موردنظر نباشد. نظر برخی از کارشناسان و صاحب‌نظران را در این زمینه جویا شدیم.

گرانی و تورم عامل اصلی کاهش گردشگری

دکتر «محمدحسین محتاج‌الله» سرمایه‌گذار و فعال باسابقه حوزه گردشگری و مدیر مجموعه هتل‌های زنجیره‌ای در یزد با بیان این که به‌طورکلی عامل اصلی کاهش گردشگران را می‌توان وضعیت اقتصادی و گرانی و تورم بالا دانست به پرگار می‌گوید: هر چه وضعیت اقتصادی مردم بدتر شود، مستقیماً روی موضوع سفر اثر می‌گذارد و به‌گونه‌ای شرایط پیش می‌رود که افراد به سفرهای پارکی و چادری روی می‌آورند.

وی با بیان این که امسال برخی از نگاه‌های افراطی حاکم در اماکن تاریخی به مشکلات گردشگری دامن زده است، تصریح می‌کند: اخبار منفی گسترده‌ای که در کشور منتشر شد باعث شد تا عده‌ای از سفر به یزد منصرف شوند و همین مسئله بدترین پیامدها را می‌تواند برای گردشگری هر شهری به همراه داشته باشد؛ لذا باید مواظب باشیم که شهری که به‌عنوان میراث جهانی در فهرست آثار یونسکو ثبت شده است آسیب نبیند. محتاج‌الله با تأکید بر این که در شرایط تحریم و کاهش گردشگران خارجی ورودی

باید حواسمان به گردشگران خارجی باشد، می‌گوید: باید نگاهمان را به گردشگر داخلی معطوف کنیم و نباید اجازه دهیم چنین حرکت‌هایی صورت بگیرد و نگاه جامعه ملی را نسبت به یزد منفی کند.

وی به برخی مسائل اخلاقی که پیامد مشکلات اقتصادی است، هم اشاره می‌کند و می‌گوید: حال‌وروز گردشگری خوب نیست و این مشکلات با برخی از بدرفتاری‌های مسافران نیز آمیخته شده است به طوری که امسال شاهد بهانه‌تراشی‌های متعدد گردشگران بر سر قیمت‌ها و عدم پرداخت آن‌ها بودیم که این مسئله را در کمتر دوره‌ای در زمان فعالیت‌م دیده بودم.

یزد از برخوردهای نامناسب آسیب دید

«محسن حاجی سعید» رئیس هیئت‌مدیره جامعه راهنمایان گردشگری کشور با بیان این که یزد به واسطه برخورد بد و نامناسب برخی از افراد در استان آسیب دید، اظهار می‌کند: بر اساس تحقیق میدانی که با راهنمایان گردشگری و کسبه انجام دادیم، این رفتارها تأثیر قابل‌توجهی بر روی مردم و گردشگران داشته است خصوصاً به واسطه برخی از بدرفتاری‌ها که ورودی اماکن تاریخی یزد اتفاق افتاد.

وی با بیان این که امر به معروف ترساندن نیست و در فرهنگ ایرانی و اخلاق دین مبین اسلام این‌گونه نیست، می‌گوید: هر چند فقط یکی دو مورد برخورد نامناسب اتفاق افتاد و بلافاصله با مدیریت استاندار و مدیرکل دادگستری و دادستان یزد مدیریت مطلوبی را شاهد بودیم؛ اما تبعات این چند مورد برخورد مسیر گردشگرانی که برای هفته دوم عید برنامه‌ریزی سفر به یزد داشتند را تغییر داد.

وی با تأکید بر این که اگر چنین مواردی در کشور مدیریت نشود، گردشگری داخلی آسیب خواهد دید تصریح می‌کند: گردشگری داخلی باید تقویت شود و اگر این اتفاق نیفتد شاهد خواهیم بود که مردم کشورهای دیگر خصوصاً کشورهای مجاور را به جای مقاصد داخلی جایگزین می‌کنند و از آن‌ها به‌عنوان مقصد سفر بهره می‌برند.

آمار گردشگران در شهر یزد قطعاً کاهش داشته است

«احسان دهقانی» معاون اقتصادی و بازرگانی صندوق توسعه و احیاء با بیان این که گردشگری مثل گیاهی ظریف می‌ماند که اندک نوساناتی به آن آسیب می‌زند، می‌گوید:

سال‌های اخیر تغییرات رادیکالی شدیدی در حوزه‌های اقتصادی و سیاست‌های خارجی و موارد دیگر به پیکره فعالیت گردشگری ما جراحت و زخم زد درعین حال، زمانی که موضوعات اقتصادی و تورم در همه موارد خصوصاً سبد غذایی خانواده‌ها تأثیر می‌گذارد؛ تردیدی نداریم که بیشترین لطمه و صدمه به موضوعاتی مانند گردشگری وارد می‌شود.

وی اضافه می‌کند: حقوق معلمان با تأخیر پرداخت شد، اقشاری مانند کارمندان و کارگران وضعیت مناسبی نداشتند و ضعیف‌تر شده بودند و... با این وجود من معتقدم گردشگری در کشور کاهش چشمگیری نداشته و صرفاً برخی از آمارها مانند اقامتگاه‌های رسمی کاهش داشته است و اقامت در طبیعت، چادر و... رشد پیدا کرده است. این مسئول با بیان این که آمار گردشگران در شهر یزد قطعاً کاهش داشته است، تصریح می‌کند: آماده‌شدن برای نوروز اگر به موقع و همراه با محتواسازی باشد مؤثر است، هر چند امسال از نظر مدیریت شهری ضعیف بودیم؛ اما عموماً برای میزبانی سفر نوروز از بهمن ماه آماده می‌شوند و محتواها را در اوایل اسفند تا نیمه‌های اسفند نشر می‌دهند در این صورت آمادگی یک شهر برای نوروز دیده می‌شود نه این که صرفاً دقیقه ۹۰ برخی از اقدامات شهری انجام شود.

وی با بیان این که در خصوص موارد خلاقانه و جدید و جاذب نسبت به گذشته ضعیف‌تر بودیم، می‌گوید: در خصوص اقدامات پیش‌نیاز شهری خوب عمل نکردیم و برای استقبال نوروز و ایجاد رویداد و معرفی جذابیت‌های جدید ضعیف عمل کردیم. دهقانی البته خاطر نشان می‌کند: نقطه قوت عملکرد ما ستاد هماهنگی خدمات سفر استان در زمینه ایجاد ایستگاه‌های بین‌راهی بوده که منجر به کاهش چشمگیر تصادفات بین جاده‌ای، دادن قهوه و تخمه و معرفی ظرفیت‌های اقامتی استان خصوصاً شهر یزد شده است.

این طور که به نظر می‌رسد بیش از آنکه نوروز امسال بحران‌های اقتصادی به گردشگری لطمه وارد کند، یزد به تبع بدسلیقگی‌ها نتوانسته از ظرفیت گردشگری نوروز به حداکثر استفاده کند و میزبان خوبی برای گردشگرانش باشد؛ اما نباید از اقدامات مؤثر متولیان استانی و شهری در خصوص این ایام نیز چشم پوشید.

“

طباطبایی، رئیس جامعه هتلداران یزد در گفتگو با پرگار:

تورم و افزایش شدید قیمت ها، قشر متوسط را از گردشگری حذف کرد

معرفی یزد مطابق با قابلیت‌های واقعی آن نیست

مریم دره شیری

یزد در حالی نشان ثبت جهانی بافت تاریخی را بر پیشانی دارد که آمار ورود گردشگران خارجی به این شهر بسیار ناامیدکننده است. شهری که قرار بود بعد از ثبت جهانی نگین گردشگری ایران شود حالا در نوروز که فصل رونق گردشگری کشور است گردشگر خارجی که هیچ، در صدر لیست مسافران داخلی نیز نبود. اینکه چرا یزد علی‌رغم حضور در مثل گردشگری کشور مورد استقبال قرار نگرفت نیاز به بررسی همه‌جانبه دارد. برای بررسی وضعیت گردشگری در نوروز امسال با سید امیر ناصرالدین طباطبایی رئیس جامعه هتلداران یزد گفتگو کردیم.

- اگرچه در سال‌های اخیر، کرونا در بحث کم‌رونق بودن گردشگر خارجی بسیار مؤثر بوده است. اما به نظر شما چه مسائل دیگری سبب شده علی‌رغم ثبت جهانی یزد، در چند سال گذشته ورود گردشگر خارجی به یزد کاهش یابد؟

برای ارزیابی فرایند گردشگری خارجی باید به زمان بعد از برجام برگردیم. در آن زمان ورود گردشگر خارجی به کشور رونق خوبی داشت و بالطبع تأسیسات و امکانات گردشگری کشور نیز رو به پیشرفت بود. اما بعد از افزایش سطح ایران‌هراسی در جهان که به واسطه ترامپ صورت گرفت و مشکلات داخلی نظیر آبان ۹۸، سقوط هواپیمایی اوکراین، شهادت سردار سلیمانی و... کشور در صدر اخبار بد قرار گرفت و موج ایران‌هراسی تقویت شد که همین موضوع تمایل گردشگر خارجی برای آمدن به ایران را کاهش داد. موضوع دیگر اینکه، بعد از کرونا، کشورهای دیگر فعالیت‌های ویژه‌ای برای ازسرگیری جذب گردشگر خارجی و آماده‌سازی مقاصد گردشگری انجام دادند؛ اما در ایران این اتفاق نیفتاد و علاوه بر آن کشور، با کم‌ارزش شدن پول ملی، تورم بالا و افزایش قیمت‌ها مواجه بود و همین عوامل سبب شد که بعد از کرونا، ایران عملاً از صنعت گردشگری خارجی، حذف شود. امروز بعد از اتمام کرونا، داستان‌های دیگری از ایران‌هراسی وجود دارد. وجود تحریم‌ها، عدم اجرای برجام و تورم دست‌به‌دست هم دادند تا گردشگر خارجی به ایران نیاید. از طرفی دو کشور روسیه و چین هم که شرکای تجاری ایران هستند، آن‌چنان قدرت و قوامی در بحث گردشگری ندارند و ترجیح مردم روسیه، سفر به ترکیه و کشورهای اروپایی است؛ چون امکانات بسیار بهتری در آنجا برای گردشگر فراهم است و سفر روس‌ها به ایران بسیار کم صورت می‌گیرد. مردم چین هم علی‌رغم اینکه موضوع لغو یک‌طرفه ویزا را دارند، اما برای دیدن ایران کمتر تمایل دارند و البته تعداد کمی هم که وارد ایران می‌شوند، اولویتشان کیفیت بالای خدمات است. به همین دلیل همیشه در هتل‌های ۴ و ۵ ستاره اقامت دارند، از طرفی در کشور در این سال‌ها سرمایه‌گذاری مناسبی بر روی هتل‌های ۴ و ۵ ستاره انجام نشده است و بالطبع ورود گردشگر چینی نیز کاهش می‌یابد.

- وضعیت ورود گردشگر داخلی در نوروز امسال را چطور ارزیابی می‌کنید؟ به نظر می‌رسد علی‌رغم حضور یزد در مثلث گردشگری کشور، رونق چندانی نداشت؟

بله امسال اصلاً نوروز خوبی نداشتیم که چند دلیل داشت. ابتدا اینکه ایام عید با ماه رمضان هم‌زمان بود و دید مذهبی یزد را مردم شهرهای دیگر می‌دانند و کمتر به یزد

سفر می‌کنند. دیگر اینکه اتفاقاتی نظیر آنچه در باغ دولت‌آباد اتفاق افتاد، باعث شد نگاه مثبتی به یزد نداشته باشند و به استان‌هایی سفر کنند که محیط بازتر و آزادتری داشته باشند؛ چون برای سفر، هزینه می‌کنند و رفتارهای رادیکالی را تاب نمی‌آورند. شهرهای مثل شیراز و اصفهان هم سال‌هاست در زمینه گردشگری اقدامات بسیار خوبی را انجام می‌دهند؛ اما در یزد هزینه خوبی برای جذب گردشگر انجام نمی‌شود و بودجه محدودی دارد. از طرفی شهرداری که متولی اصلی است اقدام قابل توجهی برای جذب گردشگر انجام نمی‌دهد. بخش خصوصی هم که تقریباً به دلیل همین بودجه محدود، از بین رفته است و نتیجه این شد که می‌بینید.

– ظرفیت هتل‌ها و بوم‌گردی‌های یزد در نوروز امسال و تعطیلات اردیبهشت تکمیل بود؟

هفته اول فروردین ورودی بیشتری داشتیم؛ اما باز هم در بهترین حالت ۶۰ درصد ظرفیت تکمیل بود و در نیمه دوم وضعیت بدتر بود. البته واحدهای بوم‌گردی پس از شیوع کرونا، ضربه زیادی خوردند که منجر به کاهش سطح خدمتشان شد و در حال حاضر آن‌گونه که باید؛ نتوانستند این خلأ را جبران کنند. از طرفی افت کیفیت خدمات برای مصرف‌کننده کاملاً مشهود است و برای همین بوم‌گردی‌ها برای اقامت مسافران جذابیتی ندارند. مورد دیگر اینکه امسال به علت تورم و افزایش شدید قیمت‌ها، قشر متوسط از گردشگری حذف شدند و افرادی که امکانات سفر دارند، از طبقه بالاتری بودند. به همین دلیل در نوروز ابتدا ظرفیت هتل‌های ۴ و ۵ ستاره و بعد از آن بقیه اقامتگاه‌ها تکمیل شد.

– با توجه به تورم و امکان کم سفر برای قشر ضعیف‌تر، اسکان مسافران نوروزی در پارک‌های سطح شهر می‌تواند این موضوع را تا حدی رفع کند؟

اسکان مسافر در پارک‌ها کار اشتباهی است. این طور نیست که قشر ضعیف‌تر در پارک‌ها اسکان پیدا کنند. اتفاقاً وقتی نگاه می‌کنیم، می‌بینیم بیشتر کسانی که در پارک‌ها چادر زده‌اند، ماشین‌های خارجی دارند و ظاهرشان متمول است. اینها می‌گویند شب یک شب می‌خواهیم و می‌رویم برای همین در خیلی از استان‌ها اسکان مسافران را در پارک جمع کرده‌اند؛ اما در یزد متأسفانه هنوز این موضوع رواج دارد.

- تعطیلی پنج‌شنبه‌ها را چقدر در رونق گردشگری مؤثر می‌دانید؟

تعطیلات پایان هفته در رونق سفرهای کوتاه‌مدت و بین‌استانی از استان‌های هم‌جوار قطعاً تأثیر مثبتی دارد. در یزد نیز می‌تواند گردشگران را از استان‌هایی بافاصله کم مانند شیراز، اصفهان و کرمان جذب کند. شاید این سفر کوتاه‌مدت باشد، اما می‌تواند قدمی در توسعه گردشگری داخلی بردارد.

- برای رونق گردشگری و هتل‌داری متناسب با استانداردهای بومی یزد چه راهکارهایی وجود دارد؟

اول اینکه یزد را با تمام قابلیت‌های موجود برای گردشگران معرفی کنیم. در حال حاضر معرفی شهر یزد مطابق با قابلیت‌های واقعی آن نیست. خیلی وقت‌ها دوستانی که برای بار اول یزد را می‌بینند، به من می‌گویند یزد شهر بسیار زیبایی است و عجب مردمان خوبی دارد، درحالی‌که تصورشان از یزد این‌گونه نبوده است. این یعنی یزد خوب معرفی نشده است و برای نشان‌دادن زیبایی‌های یزد، گردشگر باید یک‌بار خودش به اینجا سفر کند درحالی‌که با معرفی باید سعی در جذب مسافر داشت. دوم اینکه نباید از استان خیرهای بد منتشر شود و بدانیم تندرستی‌هایی که در یزد انجام می‌شود، برای گردشگری خوب نیست. گردشگری حرکت‌دهنده چرخ‌های اقتصادی شهر است. صنایع دیگر اگر چه برای مردم اشتغال ایجاد می‌کنند، اما باعث می‌شوند پای کارگرانی با فرهنگ دیگر را به شهر باز کنند که به فرهنگ بومی ضربه بزنند و سرمایه‌ای که از صنعت به دست می‌آید، اغلب در خارج از استان هزینه می‌شود. اما در گردشگری این‌طور نیست. صنعت گردشگری نیروهای بومی را به کار می‌گیرد، باعث توسعه اقتصادی شهر می‌شود و سرمایه‌ای است که در شهر می‌ماند. پس باید گردشگری نسبت به صنایع دیگر در اولویت قرار گیرد.

“

بدخش، وکیل پایه یک دادگستری در گفتگو با پرگار:

قوانین گردشگری باید به روز و راهگشا شود

مهتاب دره شیری

منابع مختلفی برای درآمدهای هر کشور وجود دارد که از جمله مهم‌ترین آن‌ها که نه نیازی به سرمایه‌گذاری خاص دارد و نه فروش منابع حیاتی زیرزمینی، درآمد حاصل از گردشگری است که از آن به‌عنوان «صنعت گردشگری» نام برده می‌شود. ورود گردشگران به کشورها، عامل مهمی در کسب درآمد برای دولت و مردم و به‌خصوص کاهش میزان بیکاری است، به‌طوری‌که برخی کشورها، درآمد حاصل از گردشگری را در ردیف درآمدهای اصلی خودارزیابی می‌کنند. امروزه گردشگری به‌عنوان یکی از ارکان اصلی اقتصاد تجاری جهان تبدیل شده است. بسیاری از برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران توسعه نیز از صنعت گردشگری به‌عنوان رکن اصلی توسعه یاد می‌کنند. این رویه کشورها را واداشته است تا با اتخاذ محدودیت‌ها و راه‌حلهایی، آن را در جهت پایدار هدایت کنند. در قوانین هر کشور، حقوق و تکالیفی برای گردشگران در نظر گرفته می‌شود که کشور ما نیز از این قاعده، مستثنا نیست. در این خصوص با دکتر سعید بدخش، وکیل پایه یک دادگستری و مدرس دانشگاه که خود مدیر مؤسسه گردشگری پروتوریست است، گفتگویی داشته‌ایم که در زیر می‌خوانید:

- در قانون چه تعریفی از گردشگر داخلی و خارجی ارائه شده است؟

تعریف واحدی از گردشگر ارائه نشده است. حتی خود سازمان جهانی گردشگری (UNWTO) نیز چندین تعریف در زمان‌های مختلف ارائه داده است. به‌عنوان مثال در یک تعریف، گردشگر را کسی می‌داند که به کشور و شهری غیر از محیط زندگی معمول خود، برای مدتی که کمتر از ۲۴ ساعت و بیشتر از یک سال نباشد، سفر کند و قصد او از سفر می‌تواند تفریح، استراحت، ورزش، دیدار اقوام و دوستان، کسب‌وکار، مأموریت، شرکت در سمینارها، معالجه و یا فعالیت‌های مذهبی باشد و در تعریفی دیگر بدون ذکر هدف سفر، گردشگر را تمامی افرادی می‌داند که کشور خود را برای بیش از ۲۴ ساعت و کمتر از یک سال ترک کنند.

در واقع این تعریف‌ها جامع نیستند و نکات قابل تأملی دارند. به‌عنوان مثال چرا اگر کسی سفرش یک سال و یک روز شد را گردشگر ندانیم و یا این که اگر شخصی با پرواز کمتر از ۲۴ ساعت به مقصدی دوردست برود و بازگردد، نباید گردشگر محسوب شود؟ و یا در خصوص اهداف نام‌برده‌شده، چه اصراری وجود دارد که حتماً افرادی که برای کسب‌وکار و یا امور غیر تفریحی به سفر می‌روند را گردشگر محسوب کنند؟ البته این گسترش شمولیت می‌تواند مفید فایده باشد آن هم در جایی که ما برای گردشگران، حقوق ویژه‌ای تعریف کنیم و از این جهت با گسترش دامنه تعریف گردشگر، افراد بیشتری را شامل آن کنیم. در هر صورت با این تعریف اولیه می‌توان این گونه به سؤال شما پاسخ داد که هرگاه گردشگری به ایران سفر و دارای تابعیت غیرایرانی باشد، گردشگر خارجی محسوب و هرگاه گردشگر دارای تابعیت ایرانی باشد، گردشگر داخلی محسوب می‌شود حتی اگر وی ساکن خارج از کشور باشد.

- تکالیف حقوقی گردشگران در کشورهای میزبان چیست؟

سؤال بسیار خوبی است. چون هرگاه صحبت از گردشگری می‌شود، بیشتر بحث حقوق گردشگران مطرح است؛ ولی از تکلیف آنان کمتر صحبت به میان می‌آید. باید گفت که هرچند گردشگری و تفریح، خود یک حق انسانی است که در منشور حقوق بشر نیز به آن اشاره شده است؛ ولی همین حق، گاهی باعث تضییع حقوق بشر می‌شود! شاید بپرسید چگونه؟ به طور نمونه عرض می‌کنم هر جامعه‌ای حق دارد که محیط‌زیست

سالم و پاک و همچنین آداب و رسوم خود را داشته باشد؛ ولی هجوم بدون مسئولیت گردشگری، می‌تواند این حق را مخدوش و از بین ببرد. به طور مثال در گوآ هندوستان، به دلیل تأسیس هتل‌های بزرگ و حجم زیاد گردشگر، مجبور به حفر چاه‌های عمیق شده‌اند تا به آب دسترسی داشته باشند ولی مردم بومی که دسترسی به این چاه‌ها ندارند، مجبورند روزانه کیلومترها پیاده‌روی کنند تا به آب دسترسی داشته باشند و یا به‌عنوان مثال همین شهر یزد که به علت تأسیس مکان‌های اقامتی بسیار و دفع آب‌های خارج از ظرفیت در بافت یزد، این بافت قدیم گویا در خطر نشست است! همچنین این اتفاق در آداب و سنن هم شکل می‌گیرد. گردشگرها و متصدیان گردشگری، گاه با درخواست‌های خود، مردمان جوامع مقصد را مجبور به تغییر رفتارها و عادات خود می‌کنند که همین امر یعنی یکسان‌سازی فرهنگی و رفتاری انسان‌ها که نه تنها یک معضل ضد گردشگری است؛ چون جاذبه و زیبایی جهان به همین تفاوت‌ها است، بلکه این اجبار باعث تضییع حقوق جوامع مقصد می‌شود.

نهایت آن که سازمان جهانی گردشگری با کلیدواژه گردشگری مسئولانه، اموری را برشمرده که از گردشگران خواسته است تا با رعایت آنها به‌عنوان یک گردشگر مسئول به گردشگری بپردازند. به‌عنوان مثال، حفظ محیط‌زیست مقصد، احترام به آداب و سنن جوامع مقصد، خرید از بازارچه‌های محلی و حتی آگاهی و رعایت قوانین کشور مقصد و... پس حداقل چیزی که از گردشگران به‌عنوان تکلیف می‌توان انتظار داشت، همین اصول و در رأس آن رعایت قوانین و مقررات کشور مقصد است.

– یک گردشگر مجاز است چه وسایلی همراه خود از کشور خارج کند؟

برای خروج گردشگر از کشور، قانون‌گذار به‌غیر از جواز خروج وسایل شخصی همراه مسافر، مقرراتی متفاوتی از زمان ورود تعیین نموده است. در قوانین برای کالای همراه گردشگر خروجی دودسته متفاوت در نظر گرفته شده است. کالاها و محصولات دستی و تولیدی داخل ایران؛ خروج این محصولات دارای سقف نیست البته به شرط آنکه جنبه تجاری نداشته باشد و کالاهای ساخت و تولید خارج از ایران؛ برای خروج این‌گونه کالاها که گردشگر آنها را خریداری کرده، سقف و محدودیت خروج در نظر گرفته شده است. خروج اشیای عتیقه و کتب خطی ممنوع است که البته فرش

دستباف از استثنائات قاعده فوق‌الذکر است.

مطابق آیین‌نامه قانون صادرات و واردات، پیش‌ازاین هر گردشگر می‌توانست تنها یک قطعه قالی یا دو قطعه قالیچه دستباف جمعاً تا ۱۲ مترمربع را به همراه خود از کشور خارج نماید که بعداً هیئت وزیران طی مصوبه‌ای مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۸ با اصلاح تبصره ماده ۳۲ آیین‌نامه مذکور، میزان مجاز برای فرش دستباف را ۲۴ متر تعیین کرده و برای گلیم دستباف ۴۰ متر بدون محدودیت تعداد قطعه در نظر گرفت؛ بنابراین فارغ از تعداد قطعه، میزان مجاز برای خروج مقادیر ذکر شده است که بدون حق گمرکی می‌توان آن را خارج کرد. البته خروج فرش دستباف به همراه مسافر به مقصد کشورهای عراق، سوریه و عربستان سعودی ممنوع است. در مورد ارز: طبق آخرین مصوبه بانک مرکزی ایران، خروج ارز، اسناد بانکی و اوراق بهادار بی‌نام همراه مسافر مجموعاً تا سقف مبلغ پنج هزار یورو یا معادل آن به سایر ارزها از مرزهای هوایی و تا سقف مبلغ دو هزار یورو یا معادل آن به سایر ارزها از مرزهای زمینی، ریلی و دریایی مجاز است.

بنابراین، مصوبه خروج ارز، اسناد بانکی و اوراق بهادار بی‌نام مجموعاً مازاد بر مبلغ پنج هزار یورو یا معادل آن به سایر ارزها برای مرزهای هوایی و مبلغ دو هزار یورو یا معادل آن به سایر ارزها برای مرزهای زمینی، ریلی و دریایی توسط هر مسافر به خارج از کشور، منوط به اظهار آن در زمان ورود به کشور و مشروط به ارائه رسید چاپی است. این رسید باید حاوی کد رهگیری صادره از سوی باجه بانک ملی ایران و تا سقف مبلغ مندرج در رسید مزبور در مبادی خروجی به گمرک جمهوری اسلامی ایران باشد. طلا و جواهرآلات: خروج زیورآلات شخصی همراه مسافر تا میزان یک‌صد و پنجاه گرم از انواع مصنوعات طلا مجاز خواهد بود، چنانچه زیورآلات موردبخت مزین به سنگ‌های گران‌بها از قبیل الماس، زمرد و برلیان باشد، نباید وزن نگین مصوب به آنها از اجزای قیراط (کمتر از یک قیراط) تجاوز کند.

– قوانین کشور ما تا چه حدی می‌تواند بر گردشگران خارجی حاکمیت داشته باشد؟

به‌عنوان یک اصل در حقوق بین‌الملل، این امر پذیرفته شده است که یک تبعه خارجی،

مکلف است قوانین کشوری که در آن به سر می‌برد را رعایت کند. مسلم است وقتی یک تبعه داخلی، مکلف به رعایت مجموعه‌ای از قوانین است، یک تبعه خارجی و بیگانه به‌طریق‌اولی، تکلیف به رعایت آن دارد و قوانین ما بر وی هم حاکم است. البته گردشگران خارجی چون تبعه بیگانه هستند، از یک سری حقوق هم محروم و یا دارای محدودیت هستند مثل بحث‌هایی مانند داشتن اموال غیرمنقول، ازدواج و غیره. البته من معتقدم برای جذب گردشگر خارجی در ایران، قانون‌گذار باید امتیازاتی بیشتر به گردشگران خارجی نسبت به اتباع بیگانه در ایران دهد. البته نمونه‌های تغییر در سیاست‌گذاری دولتی را هم شاهد هستیم. به‌عنوان مثال خارجی‌ها، حق ورود به برخی شهرهای مرزی را ندارند که این شامل گردشگران خارجی هم به دلیل خارجی بودن می‌گردد تا این که چند سال پیش، مصوبه‌ای را دیدم که گردشگران را مستثنی کرده بود تا جوامع مرزی ما هم بتوانند از این صنعت (گردشگری) بهره ببرند.

- آیا چالش حقوقی در این زمینه وجود دارد؟

در کشور ما به نظر من، نبود قوانین جامع در زمینه گردشگری است. عموماً بایدها و نبایدهای گردشگری با آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های دولتی مصوب می‌شوند و قوانین مصوبه مجلس کمتر در این زمینه وجود دارد. به‌عنوان مثال، اصلی‌ترین قانون با عنوان قانون «راجع به ورود و اقامت اتباع خارجی» مصوب ۱۳۱۰ است که نه تنها جوابگوی عصر امروز نیست، بلکه در خصوص اتباع خارجی و با نگاه یک عنصر اضافی و بیگانه به آنها دیده شده است نه یک گردشگر که جذب آن به یک صنعت پر درآمد تبدیل شده است. پیشنهاد می‌شود نه تنها جهت ایجاد نظم، بلکه جهت تسهیل در جذب گردشگر و دیگر لزومات این صنعت، قوانین به‌روز و راهگشا تصویب شود.

- متولیان صنعت گردشگری در ایران، چه ارگان یا نهادهایی هستند؟

نهادهای مختلفی درگیر هستند؛ مانند وزارت امور خارجه در بحث صدور ویزا و یا نهادهای امنیتی و انتظامی. اما متولی و متصدی این صنعت پاک، وزارت میراث‌فرهنگی گردشگری و صنایع دستی است.

- از تطابق و تعارضات قوانین ما با اعلامیه‌های حقوق بشر بگویید؟

هر چند در قوانین به‌روز نیستیم؛ ولی آن چنان مشکلی با حقوق گردشگران نداریم

و هرچه به مشکل خورده‌ایم، در عمل و برخی موضع‌گیری‌ها و برخوردهای فراقانونی است که گردشگری را دچار مشکل نموده است. حقوق و امنیت گردشگران خارجی در قوانین به‌صراحت به رسمیت شناخته شده است.

– آیا بحث استفاده از اینترنت جزو حقوق گردشگر خارجی هست؟ و آیا آنها می‌توانند در ایران از کارت بانکی بین‌المللی استفاده کنند؟

دسترسی به اینترنت و دنیای مجازی در عصر کنونی، نه تنها حق یک گردشگر بلکه حق تمامی انسان‌هاست و در این رابطه، اگر هم ایرادی به بحث سیم‌کارت بدون فیلتر است، به اختصاص دادن آن به گردشگران نیست؛ بلکه ممنوعیت اتباع کشورمان از این‌گونه سیم‌کارت‌ها و فیلترینگ کنونی است که همین امر یکی از اصول حقوقی را نقض نموده و آن دادن حق بیشتر به یک تبعه خارجی نسبت به تبعه داخلی است. در خصوص قسمت دوم سؤال باید بگوییم که منع حقوقی وجود ندارد و اگر هم امکان‌پذیر نیست، بحث تحریم‌ها و نبودن بانک‌های بین‌المللی در ایران است.

– اگر حقوق گردشگر در کشوری رعایت نشود، به کجا باید و می‌تواند شکایت کند و مسئول رسیدگی به شکایت او کیست؟

یکی از حقوق گردشگران در ایران، حق خواهی و تظلم‌خواهی است. بدان معنا که یک گردشگر حتی خارجی به‌صرف انسان بودن، حق مراجعه به مراجع قضایی و ستاندن حق خویش را دارد و در این رابطه مورد حمایت قانون‌گذار و قوانین ایران است. حتی مطابق قانون اگر تصمیم به اخراج وی گرفته شود، حق اعتراض دارد.

– آیا گردشگران دارای شعب تخصصی هستند؟

در قوانین برای رسیدگی به جرائم و یا دادخواست گردشگران خارجی، شعب تخصصی دیده نشده است؛ ولی در عمل، ممکن است این‌گونه دعاوی باتوجه به تخصص یک قاضی به شعب موردنظر ارجاع شود.

– و در پایان آیا در فقه و روایات نیز سوابقی از گردشگری دیده می‌شود؟

بله به کرات. دین مبین اسلام، سیاحت و گردشگری را مورد تشویق و ترغیب قرار داده و معتقد است هر فضایی که بستر مهاجرت سیاحان با رعایت اصول اخلاقی و قراردادهای بین‌المللی شود، تمدن و مذهب در آن منطقه محقق شده و محیط آماده رشد و تعالی

می‌گردد. براین اساس، آیات متعددی در خصوص گردشگری مطرح گردیده است که به تحقیق و تدبر در آیات قرآن کریم نیاز دارد. به طور مثال آیه ۱۳۷ سوره آل عمران: «قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ» خداوند در این آیه شریفه می‌فرماید: در زمین گردش کنید و بنگرید که سرانجام تکذیب‌کنندگان چگونه شد. حتی جالب است بدانید، قدیمی‌ترین اسناد مرتبط با گردشگری در حوزه وقف تنظیم شده است. آنجا بناها و یا درختانی جهت استراحت مسافری و رهگذران وقف شده‌اند.

“

قرار نیست هر دیوار سفیدی را نقاشی کنند

سیستم پیمانکاری شهرداری

آفت زیباسازی شهری یزد

شادی شفيعی

روزگاری نه‌چندان دور معنا و مفهوم هنرهای شهری در ارائه آثاری خلاصه می‌شد که در سطح شهر ماندگار باشند و بتوانند محیط را علاوه بر زیباسازی به مکانی به‌یادماندنی تبدیل کنند تا شهروندان را گاهی با احساس نوستالژیک طی خاطره‌ای که در آن محیط داشتند، پیوند بدهند. اما چیزی نزدیک به سه دهه است که این تفکر در هنر دنیا جای خود را به ایجاد زمینه‌ای داده تا تغییر عادات روزمره شهرنشینان را به همراه داشته باشد.

در بهار و عید باستانی نوروز، زیباسازی شهرها تنها به تمیزکردن و نوسازی محدود نمی‌شود و مبحث زیباسازی شهرها بسیار گسترده‌تر از این حرف‌ها است. از این رو المان‌های نوروزی می‌توانند علاوه بر اینکه بهترین گزینه برای ارسال پیام شهر به میهمانان باشد؛ شهر را هم زیبا کند.

البته بسته به تنوع مناسبت‌ها و تغییر فصل، می‌توان از المان‌های مدرن شهری دیگری نیز برای تغییر چهره شهرها استفاده کرد.

تأثیر المان‌های شهری بر روان و ذهن مخاطب

در نوروز کمتر شهروند یزدی را می‌توان دید که در این ایام در گوشه‌وکنار شهر چشمش به نقاشی‌های دیواری، هنرهای محیطی یا اشکال هندسی حجمی و حتی صورتک‌های مخفی شده در بین درختان میادین در سطح شهر نیفتاده باشد. دیوارهای شهر پیش از نوروز در برنامه‌ای که سازمان زیباسازی شهرداری اجرا کرده بود، رنگ و بویی دیگر گرفت. این تغییرات از نصب مبلمان شهری نوروزی گرفته تا نقاشی کردن دیوارهای شهر، زیر پل‌ها، ورودی زیرگذرهای شهر و بسیاری مکان‌های عمومی دیگر را شامل می‌شد که همچنان اثر آنها بر دیوارهای شهر نقش بسته است. اما این انتخاب سوژه و پیاده‌سازی طرح بر اساس چه ویژگی‌هایی صورت می‌گیرد؟ و این انتخاب‌ها چگونه بر روان و ذهن مخاطبان شهری تأثیر می‌گذارد؟

طرح‌های تکراری

هرسال با از راه رسیدن سال نو گوشه‌وکنار شهر پر می‌شود از المان‌هایی که مشابه سال‌های گذشته است. اما در این میان المان‌هایی که شایسته یک شهر جهانی باشد، کمتر دیده و به طرح‌های تکراری از بادگیر یا دیوار خشتی ختم می‌شود. در کنار المان، انتخاب مناطق خاص می‌تواند معرف ظرفیت گردشگری یزد باشد، با این‌وجود استفاده از المان‌های شهری که هیچ سنخیتی با تاریخ و آداب شهر یزد ندارند در مناطق پر تردد شهری دیده می‌شد. این المان‌ها این سؤال را در ذهن مخاطب ایجاد می‌کند که استفاده از آنها چه پیامی را می‌خواهد به شهروندان و مهمانان برساند.

ارتقای کیفیت محیط شهری

سال ۹۹، حدود سی مورد المان دوچرخه در شهر یزد نصب شد که شاید بتوان آن مجموعه را از زیباترین المان‌هایی دانست که در معابر و میادین شهر میراث جهانی نصب شده و نصب المان‌های دوچرخه علاوه بر جلوه و زیبایی برای شهر یزد، نشان‌دهنده آداب‌ورسوم مردم این دیار است.

مبلمان و حتی المان‌های شهری به‌عنوان وسایلی که در فضای شهری نصب شده و

استفاده عمومی دارند، می‌توانند به فضای شهری روح ببخشند و اهمیت آن آنقدر زیاد است که از شاخص‌های توسعه یک شهر پایدار شناخته می‌شود؛ بنابراین مبلمان شهری به‌عنوان عامل مؤثر در ارتقای کیفیت محیط شهری حائز اهمیت هستند. از سوی دیگر یکی از اجزای مهم در هر شهر که نگاه هر بیننده را به خود جلب می‌کند، به‌طوری که پس از نصب در سطح شهر، ذهن افراد را به‌گونه‌ای درگیر می‌کنند که تا مدت‌ها آن منطقه از شهر را به‌صورت یک نماد مشخص می‌شناسند و آن‌ها را جزء شاخص‌های شهر محسوب می‌شود.

عدالت‌محوری در چینش المان‌ها

فروردین‌ماه سال جاری، رئیس سازمان سیما، منظر و فضای سبز شهری شهرداری یزد از عدالت‌محوری در چیدمان المان‌های نوروزی در سطح شهر گفته و از نصب ۶۰ المان در سطح شهر خبر داده که البته به گفته این مقام مسئول تا به حال ۳۰ مورد از این مجموعه در میادین اصلی شهر یزد نصب شده است. یکی از تکراری‌ترین این المان‌ها، چیدمان سفره هفت‌سین در میادین اصلی شهر و معابر پر تردد است. علی‌رغم اینکه رئیس سازمان سیما، منظر و فضای شهر از عدالت‌محوری در چینش المان گفته اما می‌توان پراکندگی المان‌ها را در شهر دید.

انتقاد به سیستم پیمانکاری

مهم‌ترین انتقادی که می‌توان به چینش المان‌های شهری دانست، سیستم پیمانکاری شهرداری است. شهرداری طبق معمول، تمایل دارد که کارهایش (اعم از زیباسازی و طراحی المان‌های شهری و رنگ‌آمیزی شهر) را به مزایده و مناقصه بگذارد و آن‌ها را میان پیمانکارها پخش کند، درحالی‌که مسئولین شهری مانند دیگر نقاط دنیا باید با مطالعه، بهترین طراحان شهر را جمع و از آن‌ها بخواهد تا برای شهر، تجهیزات مناسب و مخصوص ساختمان، محل، المان و فضای سبز را طراحی کنند.

محمد دقتیان که کارشناسی ارشد گرافیک دارد و چند سالی است به‌عنوان طراح و مشاور طراحی و زیباسازی شهری در پروژه‌های شهری فعالیت دارد، با تأکید بر اینکه

کپی برداری از طرح‌های خارجی بیشتر توسط پیمانکارها انجام می‌شود، می‌گوید: متأسفانه چون مدیران شهری ما در این زمینه وارد نیستند، به راحتی گول آن‌ها را می‌خورند، بسیاری از پیمانکارهای ما با بی‌کیفیت‌ترین مصالح و مواد اولیه برای شهرهایی همچون یزد نسبت به طراحی‌های مان‌ها اقدام می‌کنند حال آنکه این شهر با تمدن دارای ظرفیت‌های نهفته بسیاری در بستر زیبایی‌شناختی است.

دیوارنگاره‌ها حاوی پیام باشند

این طراح به دیوارنگاری‌های شهری اشاره می‌کند و معتقد است که دیوارنگاری‌های شهر وجوه مختلفی دارد که از یک نوع نیستند. بخشی از آنها شامل نقاشی‌های دیواری و بخش دیگر شامل گرافیتی است. در این میان نقاشی‌های دیواری به‌عنوان بخشی از مبلمان شهری زیر نظر مراجع رسمی اداره می‌شود.

او با اشاره به تصویرهایی که روی دیوارها نقش بسته‌اند، می‌افزاید: در شهر یزد این دیوارنگاری‌ها شامل تصاویر و پرتره شهدا، منظره‌هایی از بافت تاریخی، بادگیر و یا آثار هنرمندان شهر و... هستند که به دلیل این‌که زیرمجموعه مبلمان شهری هستند، باید با آنها هم همخوانی داشته باشند. به طور مثال باید از نظر عبور و مرور مسئله‌ای ایجاد نکنند و حواس رانندگان را منحرف نکنند و خطرساز نباشند؛ با چشم‌انداز محیط همسان و حاوی پیام برای مخاطب باشد. باین حال برخی از مبلمان‌ها پیام مشخصی ندارند و معنای مشخصی را بیان نمی‌کنند؛ بنابراین باید درباره آنها به صورت جدی فکر کرد.

زیاده‌روی در استفاده از مبلمان شهری

به گفته این مدرس دانشگاه، باید این بخش از مبلمان شهری به لحاظ رنگ و معنا با فضا و منطقه‌ای که در آن جانمایی یا ارائه می‌شوند، همسان و سازگار باشند. دقتیان با اشاره به نامناسب بودن و گاه زیاده‌روی در اجرای این نوع مبلمان شهری توضیح می‌دهد: شهرداری برای انتخاب مکان جانمایی، طبیعتاً تابع مکان‌هایی است که در اختیار دارد؛ مکان‌هایی چون زیر پل‌ها، زیرگذرها و برخی دیوارهایی که بلااستفاده

هستند. البته شهرداری بیشترین مکان را در اختیار دارد با این حال به نظر می‌رسد مشکل اصلی در این زمینه زیاده‌روی در استفاده از مبلمان شهری است. این المان‌ها هر سال تغییر می‌کنند و اسراف در بودجه است. از نظر مبلمان شهری هم تصاویر ابتر و باعث تشتت ذهنی مخاطب می‌شود.

سلیقه مخاطب را پایین نیاورید

او می‌افزاید: متأسفانه سازمان زیباسازی در طول سالیان بسیار ضررهای غیر قابل جبرانی به شهر وارد کرده است که هم از نظر بصری، سواد شهری را پایین آورده و هم سواد بصری شهروندان را کاهش داده است. قرار نیست روی هر دیوار سفیدی که در شهر وجود دارد، نقاشی کنند.

به گفته این استاد دانشگاه، حتماً سود و منفی در سفارش دادن این حجم و نوع از آثار برای بعضی از افراد وجود دارد؛ اما از آنجایی که این افراد سلیقه آموزش دیده ندارند، باعث افت سلیقه مخاطب خواهند شد و از آنجاکه شهر، شهر آنها نیست، نسبت به آن دلسوزی ندارند.

شهر رؤیایی دوستدار معلول

شهر دسترس پذیرم آرزوست

سمانه ملازینلی

یزد در سال ۱۳۹۹ در یازدهمین جلسه هماهنگی و پیگیری مناسب سازی کشور به عنوان پایلوت شهر دسترس پذیر انتخاب شد، این انتخاب به دلیل اقدامات شهرداری و شورای شهر در امر مناسب سازی بود اقداماتی چون وجود ناظر معلول در شهرداری یزد، اختصاص ردیف بودجه برای مناسب سازی اماکن شهر و برگزاری نخستین جشنواره گردشگری معلولان کشور در یزد.

دسترس پذیر کردن معابر شهر (پروژه هفت خوان) و مناسب سازی مسیر گردشگری طرح هایی بود که رؤیای توسعه یافتگی در یزد را محقق می ساخت، چون شهر توسعه یافته، شهری است که گردشگری برای همه اقشار جامعه را در نظر بگیرد، گردشگری برای همه مساوی است با گردشگری در دسترس. چندین سال از جهانی شدن بافت تاریخی یزد می گذشت و این شهر برای رسیدن به شعار یزد شهر دوستدار معلول نیز تلاش می کرد و قدم های خوبی را نیز در این حوزه برداشته بود. اما هر کاری نیاز به استمرار و پیگیری دارد که متأسفانه با تغییر سیستم مدیریتی در شهر، پروژه ها راکد می ماند یا حتی نگهداری از پروژه های اجرا شده قبل نیز آن چنان که باید انجام نمی شود. بافت تاریخی یزد از اولین پروژه هایی بود قبل از برگزاری جشنواره گردشگری معلولان با

حضور ناظرین معلول پایش و مناسب‌سازی شد تا میزبان ۷۰ نفر از نمایندگان معلول ضایعه نخاعی از سراسر کشور باشد.

اینکه پس از چند سال از اجرای مناسب‌سازی، آیا بافت تاریخی و مسیر گردشگری هنوز هم می‌تواند میزبان معلولین به‌خصوص افراد ضایعه نخاعی باشد و آیا در نوروز سال ۱۴۰۲ معلولین نیز می‌توانستند همپای دیگر افراد جامعه به بازدید اماکن تاریخی بروند؟ سؤال‌هایی است که پاسخ به آن‌ها را یک معلول ضایعه نخاعی می‌داند کسی که سال‌هاست سفر، طبیعت‌گردی و بافت‌گردی را انتخاب کرده است و با ویلچرش از موانع زیادی گذشته است.

از رمپ غیراستاندارد تا رمپ دزدی

ابوالفضل اسلامی در این خصوص می‌گوید: من و چند نفر از دوستان ویلچری‌ام برنامه سه‌شنبه‌های یزدگردی را داریم و در این برنامه اگر جایی از شهر مانعی برای معلول چه ویلچری و چه دیگر معلولیت‌ها باشد عکس می‌گیرم و پیگیری می‌کنم، یزد ادعا دارد که شهر دوستدار معلول است و مناسب‌سازی بافت تاریخی و مسیر پروژه هفت‌خوان را انجام داده است؛ اما ما معلولین که به شهر یا بافت تاریخی می‌رویم هنوز هم به کمک دیگران احتیاج داریم تا ما را حتی از رمپ غیر استاندارد که کار گذاشته‌اند عبور دهند. برای مثال رمپ ورودی مسجد جامع یزد رمپ غیراستانداردی است و یک ضایعه نخاعی به‌هیچ‌وجه نمی‌تواند به‌تنهایی از آن رد شود. یا ورودی بازار خان را نرده گذاشته‌اند و وقتی مطرح می‌کنیم می‌گویند اگر نرده را برداریم بار ترافیکی دارد.

ابوالفضل اسلامی ادامه می‌دهد: از قبیل این دست موارد در بافت تاریخی زیاد است؛ مثلاً چاه‌های آب درپوش ندارد که باعث می‌شود چرخ ویلچر در آن بیفتد و گیر کند. در زندان اسکندر اتاق‌های دورتادور حیاط رمپ با شیب تند گذاشته‌اند که حفاظ هم ندارد. من در همین ایام عید به‌سختی خودم را با ویلچر بالا کشیدم و دستم را به در گرفتم تا توانستم بالا بروم؛ اما بعد برای پایین آمدن از آن چون حفاظ نداشت زمین خوردم. مکان دیگری که می‌توانم برایتان نام ببرم مسجد امیرچقماق است که رمپ سمت خیابان دارد؛ اما رمپ سمت داخل مسجد را ندارد پیگیری کردم و در نهایت

گفتند رمپ را دزدیده‌اند!

مناسب‌سازی‌ها به حال خود رها شده

این معلول ضایعه نخاعی معتقد است نظارت بر طرح‌ها، فقط در زمان اجرای پروژه‌ها صورت گرفته است و مدت‌هاست کسی برای نگهداری و تعمیر مناسب‌سازی‌های انجام شده کاری نمی‌کند. او می‌گوید: من بارها از تمامی مانع‌هایی که می‌بینم عکس و فیلم گرفته‌ام و برای میراث‌فرهنگی و شهرداری ناحیه تاریخی و حتی بازرسی استانداری فرستاده‌ام؛ اما ترتیب اثری داده نمی‌شود هیچ، بلکه عکس‌ها بعد از بیست و چهار ساعت از پی وی مدیر مربوطه پاک می‌شود.

ابوالفضل اسلامی اضافه می‌کند: در ایام نوروز باغ دولت‌آباد تنها جایی بود که برای حضور افراد معلول مناسب بود فقط اطلاع‌رسانی نشده بود که معلولین از کدام درب باغ به داخل بیایند و می‌توانستند با نصب پارچه‌ای این کار را انجام بدهند و کار سختی نبود؛ چون درب رو به خیابان دولت‌آباد مناسب ورود افراد معلول نبود و معلولین دیگر شهرها اطلاعی از این موضوع نداشتند و پشت آن در معطل می‌شدند.

پیاده محوری

یکی از ارکان شهر دسترس‌پذیر پیاده محوری است، دسترس‌پذیر بودن شهر فقط به این معنا نیست که شهر برای رفت‌وآمد معلولین مناسب‌سازی شود بلکه شهر برای حضور تمامی اقشار جامعه از فرد معلول گرفته تا سالمند و زنان باردار مناسب شود. پس مناسب‌سازی بافت و پیاده‌روها برای حضور گردشگر می‌تواند یزد را به‌عنوان الگوی دیگر شهرها معرفی کند. رحیمه گنجی زاده مسئول کمیته در دسترس میراث‌فرهنگی در خصوص مشکلاتی که هنگام استفاده از ویلچر در بافت ممکن است برای افراد پیش بیاید می‌گوید: بافت تاریخی ما پیاده محور است و ما امسال شاهد حضور خانواده‌هایی بودیم که همراه سالمند داشتند پس تقاضای ویلچر زیاد بود، مناسب‌سازی بافت تاریخی انجام شده است اینکه معلولین عزیز می‌گویند رمپی غیراستاندارد است را باید مطالبه‌گر باشند قبلاً ناظر معلول در اجرای پروژه‌ها حضور داشت؛ اما به نظر من در

حال حاضر سرعت مناسب‌سازی کند شده است.

وی معتقد است باید پیمانکاری که روی پروژه مناسب‌سازی کار می‌کند نیز آموزش ببیند که چطور پروژه را با حضور معلولین پیش ببرد؛ چون پروژه مناسب‌سازی نیازمند این است که خود فرد معلول استاندارد بودنش را تأیید کند.

شهر یزد با وجود جهانی بودن بافت تاریخی‌اش و با وجود سردادن شعار دوستدار معلول نتوانست در سال جدید آن‌چنان که باید در جذب گردشگر موفق عمل کند، اینکه چه دلایلی باعث شد گردشگر، یزد را به‌عنوان مقصدش انتخاب نکند یا حتی با وجود افزایش سفر معلولین طی سال‌های اخیر، معلولین نیز یزد را به‌عنوان شهر دسترس‌پذیر انتخاب نکنند را احمد فاضلی همامانه مسئول کمیته گردشگری الکترونیک میراث‌فرهنگی این‌گونه پاسخ می‌دهد: یک سری اتفاقات دست‌به‌دست هم داد تا یزد نسبت به سال پیش با ۶۳ درصد کاهش گردشگر روبرو باشد. یکی از دلایل آن نقدینگی مردم و اوضاع معیشتی مردم است که امسال کمتر به مسافرت رفتند، دومین موضوع بحث اقامتی مردم بوده آن‌ها به یزد می‌آمدند؛ اما در اقامتگاه‌های گردشگری اقامت نمی‌کردند، یزد شهری مذهبی است و شاید بتوان گفت به‌خاطر بحث حجاب، مسافر کمتری جذب یزد شده است، یزد به‌خاطر شرایط آب‌وهوایی مقصد مسافرین نبوده و بیشتر از آن عبور می‌کردند.

هر کسی ساز خودش را می‌زند

وی با بیان اینکه تبلیغات ما در خصوص شهر جهانی یزد در محیط بیرونی و شبکه‌های اجتماعی تبلیغات اندکی بوده است می‌گوید: متأسفانه کمیته گردشگری الکترونیک تشکیل شده است؛ اما هرکسی کار خودش را انجام می‌دهد میراث‌فرهنگی کار خودش را می‌کند، شهرداری کار خودش، جامعه هتل‌داران همین‌طور. اگر همه فعالیت‌ها متمرکز شود و کارها تخصصی پیش برود خروجی بهتری خواهیم داشت. مثلاً شهرداری محتوای خوبی تولید می‌کند؛ اما فقط در صفحه یزد فرهنگ آن را به نمایش می‌گذارد مگر چند گردشگر خارج از استان یا خارج از استان از این محتوا دیدن می‌کند، متأسفانه شبکه‌های مجازی مانند اینستاگرام و فیس‌بوک و... فیلتر شده است

و نمی‌توانیم در حوزه تبلیغات خوب عمل کنیم، برای حل این مشکلات باید کار را به سازمان‌های مردم‌نهاد سپرد و به آن‌ها انگیزه کار داد.

مسئول کمیته گردشگری الکترونیک میراث‌فرهنگی در خصوص راکد ماندن بحث مناسب‌سازی شهر و نگهداری از پروژه‌های قبلی نیز می‌گوید: یکی از مباحث نگهداری داشتن قانون است، اگر مثلاً رمپی دزدیده می‌شود پیگیری شود و جریمه صورت بگیرد دیگر این اتفاق نمی‌افتد، یا اگر مغازه‌دار به خودش اجازه داد مانعی را جلوی راه مناسب‌سازی شده معلولین بگذارد نیز قانون او را جریمه می‌کرد، دیگر شاهد این اتفاق‌ها در شهر نبودیم. متأسفانه ما فرهنگ و قانونی در این حوزه نداریم. یکی دیگر از مشکلات، تغییر مدیریت شهری است و با عوض شدن مدیریت، اجراها بایکوت می‌شود و ادامه پیدا نمی‌کند. برای این منظور نیز باید ردیف بودجه در صحن شورا مصوب بشود و کار را دست سازمان‌های مردم‌نهاد بدهند تا با بالاترین کیفیت انجام بدهند و نگهداری و پیگیری نگهداری از پروژه را نیز دلسوزانه در دست بگیرند.

قصه تلخ تسهیلات گردشگری

با آیین نامه کشوری برای بافت تاریخی یزد نسخه نیچید

وحید دستگاهداری

به گفته مقامات استان گردشگری محور توسعه استان است ولی رفتار بانک ها با پدیده گردشگری در یزد چگونه است؟ بانک گردشگری فقط در حد یک شعبه و آن هم سرپرستی در یزد فعالیت دارد با یک مدیر بازنشسته که قدرت ریسک پذیری و پرداخت تسهیلات را ندارد. این در حالی است که یزد مدعی است که سهم بالایی در گردشگری ایران دارد. بانک گردشگری یزد چند درصد از تسهیلات خود را به اصناف و ... غیر از گردشگری پرداخت نموده است؟

چرا بانک گردشگری تسهیلات تکلیفی با درصد سود ۱۲ درصد، مربوط به سفر ریاست جمهوری در سال گذشته را نتوانست جذب اعتبار نماید و با وجود اینکه تاسیسات گردشگری اعم از اقامتگاه های بوم گردی در ماه ها در صف طویل تقاضا بودند، عملاً این تسهیلات جذب اعتبار نشد و به مرکز برگشت.

بانک های استان علی رغم مصوبات ملی و استانی، به دلیل آنچه زیان ده بودن فعالیت گردشگری می نامند از پرداخت هرگونه وام و تسهیلات به اقامتگاه های بوم گردی و گردشگری خودداری می نمایند. چرا برای پرداخت تسهیلات تکلیفی که اکثر آن

به تهران عودت داده شد، برای پرداخت یک وام مثلاً ۳۰۰ میلیون تومانی متقاضی را مجبور نمودند که الزاماً یک خانه به جز محل اجرای طرح را به عنوان وثیقه به بانک معرفی نماید، حال آنکه ارزش هر خانه ای در یزد دیگر کمتر از یک میلیارد تومان نیست و آن فرد هم احتمالاً از داشتن خانه بی بهره.

تسهیلات پرداخت شده از سوی بانک گردشگری بدین نحو است که تسهیلات بنا به پیشرفت پروژه و طی چندین مرحله پرداخت می شود حال آنکه به جای داشتن دوران تنفس برای پایان یافتن دوران ساخت، پس از پرداخت هر مرحله از تسهیلات، از فردای آن روز، تسهیلات تقسیط شده و وام گیرنده باید شروع به پرداخت اقساط نماید حال آنکه هنوز پروژه به بهره برداری نرسیده است.

در سفر استانی رییس جمهور به یزد مقرر گردید که تسهیلات مرمت به خانه هایی که مالک آن قصد تبدیل آن به اقامتگاه گردشگری اعم از بوم گردی و... را ندارد و قصد سکونت در آن را دارد، از طرف بانک مسکن به این خانه ها پرداخت شود. این در حالی است که تا قبل از آن و هم اکنون (به دلیل اجرایی نشدن این دستورالعمل جدید) بافت تاریخی یزد که از طرفی میراث فرهنگی اجازه تخریب و نوسازی در آن را نمی دهد و از طرفی بانک مسکن برای پرداخت وام از متقاضی طلب پروانه و تاییدیه نظام مهندسی و رعایت آیین نامه ۲۸۰۰ را دارد، از دریافت وام مسکن محروم بودند. حال آنکه بخش زیادی از سپرده گذاران بانک مسکن را یزدی ها تشکیل می دهند. این بدان معناست که ۷۰۰ هکتار از مساحت یزد از دریافت تسهیلات ساخت و ساز محروم است.

اخیراً قرار شده که این وام به واحدهای مسکونی موجود در این پهنه بافت تاریخی هم تعلق گیرد و مقرر گردیده که آیین نامه ای توسط کمیته مشترک میراث فرهنگی، شهرداری و مسکن و شهرسازی تدوین شود تا مجوزی به جای پروانه ساخت و تحت عنوان پروانه مرمت بتواند بن بست پرداخت این تسهیلات را برای یزدی ها باز کند و حال آنکه چندین ماه از سفر ریاست جمهور به یزد گذشته ولی هنوز خبری از این آیین نامه نیست.

یکی از وجوه مهم در ثبت بافت تاریخی یزد در یونسکو، سکونت و زندگی مردم در آن

بوده و این تسهیلات می تواند به ماندن و زندگی کردن مردم در این بافت کمک کند و مانع از آن شود که همه پلاک های بافت تاریخی به کافی شاپ و هتل و... تبدیل شود. با توجه به ارزان بودن زمین در بافت تاریخی انجام این دستورات عمل می تواند گام مهمی در خانه دار شدن یزدی ها بردارد. این در حالی است که بانک مسکن در حال حاضر، حتی از پرداخت تسهیلات جعاله (خرید کابینت و وسایل خانه) به بهانه فرسوده بودن این بخش از یزد خودداری می نماید.

مدیران کشوری و استانی و بانکی چرا نمی پذیرند که ۷۰۰ هکتار از این شهر تاریخی است و دائم می خواهند که با قوانین و آیین نامه های کشوری که اصلاً چنین بافت ارزشمندی ندارد، برای یزد تاریخی هم نسخه بپیچند.

“

فضای سبز شهری؛ آرام‌کننده روح و روان دشمنی توسعه شهری یزد با درختان شادی شفیعی

درختان یزد مدتی است که سر جای خود بند نیستند. یک روز خبر جابه‌جایی آن‌ها در نقطه‌ای از شهر به نقطه‌ای دیگر منتشر می‌شود و یکبار خبر می‌رسد که حضورشان، گسترش یک پروژه عمرانی در شهر را محدود کرده و به همین دلیل آن‌ها را از جا کنده‌اند. شهروندان یک روز از قطع شدنشان در روز روشن در جایی از شهر خبر می‌دهند و یک روز دیگر اهالی بافت فرسوده و قدیمی از قطع تعدادی از آن‌ها در شب تاریک تصاویری به کانال‌های شهری می‌فرستند.

درختان که ۱۵ اسفند هر سال مایه نشاط و حیات شهری می‌شوند، حالا به گفته محمدمهدی نیکونژاد، رئیس کمیسیون نظارت و حقوقی شورای اسلامی شهر یزد، لکه‌های سبز شهر که شامل باغات و فضاهای سبز می‌شود، از گذشته تاکنون در حال کاهش است و نشان می‌دهد که به دلایل مختلف عمدی یا غیرعمدی، باغ‌های شهر یزد در حال نابودی است.

فضای سبز؛ شاخص شهر پایدار

فضای سبز کم‌کم، معنا، مفهوم و ارزش واقعی خود را که مترادف با زندگی، حیات، تنفس، پاکیزگی و بهداشت محیط، زیبایی و طراوت، آرام‌کننده روح و روان و پاکیزه کننده هوا است، را به ما نشان می‌دهد. به‌خصوص با توسعه سریع تکنولوژی و صنعت، مهاجرت مهار نشده، رشد سریع و بی‌رویه شهرها و حاشیه‌نشینی که تخریب سریع و وحشتناک فضای سبز داخل و اطراف شهرها را به همراه داشته است. توجه به حفظ محیط‌زیست شهری، ارتقای شاخص‌های پایداری محله، حفظ تنوع زیستی، مشارکت اجتماعی شهروندان، کاهش تولید زباله، حمل‌ونقل عمومی باکیفیت، توجه به استفاده از روش‌های فناورانه و... از جمله شاخص‌های شهر پایدار است. شاخص‌هایی که جذاب هستند؛ اما اجرایی شدن آنها تلاش جدی مدیریت شهری را می‌طلبد.

کارکرد اکولوژیک فضای سبز شهری

کارشناسان حوزه فضای سبز شهری بر این باورند که فضای سبز شهری از نظر روانی و اجتماعی تأثیر بسیاری بر روی شهروندان دارد. آن‌طور که نسترن خداکرم مهندس فضای سبز و کارشناس این حوزه می‌گوید: یکی از مهم‌ترین کارکردهای فضای سبز شهری، کارکرد اکولوژیک آن است؛ از آنجایی که شهر یزد، آب‌وهوای گرمی دارد، فضای سبز مناسب می‌تواند در کاهش دما تأثیر زیادی داشته باشد. این کارشناس در ادامه، کارکرد اکولوژیک فضای سبز شهری را این‌طور توضیح می‌دهد که فضای سبز شهر می‌تواند در جذب گردوغبار نیز تأثیر بالایی داشته و حتی با توجه به این موضوع که شهر یزد را کارخانه‌های بسیاری احاطه کرده‌اند، فضای سبز می‌تواند اهمیت بسیار زیادی در کاهش آلاینده‌های هوا داشته باشد.

آفت به جان درختان افتاده است

نسترن خداکرم با اشاره به این موضوع که یزد در محدوده منطقه کویری گرم و خشک واقع شده، می‌گوید: شهر یزد شدیداً با کمبود آب مواجه بوده و در تقسیم‌بندی کشوری جزء استان‌های در معرض تنش آبی شدید قرار گرفته است؛ به همین دلیل

طراحی منظر فضای سبز شهری با رویکرد کاهش مصرف آب می‌تواند برای شهروندان چشم‌انداز زیبایی داشته باشد.

این کارشناس حوزه فضای سبز در پاسخ به این پرسش که چرا لکه‌های سبز شهر یزد در حال کاهش هستند، توضیح می‌دهد که شاید یکی از مهم‌ترین دلایل آن را می‌توان آفتی دانست که درخت‌های نارون سطح شهر به آن دچار شدند که هر ساله برای از بین بردن آن بایستی هزینه‌های زیادی می‌شد و شاید مسئولان شهری تصمیم گرفتند که تعداد زیادی از این درخت‌ها را از بین ببرند.

کار کارشناسانه انجام نمی‌شود

خداکرم که تحصیلات تخصصی مهندسی فضای سبز شهری دارد، در انتقاد از عدم استفاده از دانش متخصصان این امر در طراحی فضای سبز مناسب شهر یزد، می‌گوید: متأسفانه در چند سال اخیر شاهد این موضوع هستیم که در طراحی فضای سبز شهری از افراد غیرمتخصص این امر استفاده می‌شود که شاید از لحاظ بصری زیبا باشد؛ اما از لحاظ علمی و کارشناسی مناسب نیست و مشکلات زیادی را به همراه خواهد داشت. وی در ادامه به چالش‌های موجود در حوزه فضای سبز شهر یزد اشاره کرده و ادامه می‌دهد: یزد از لحاظ اقلیمی در منطقه خشک و بیابانی قرار دارد و نمی‌توان همه گیاهی را در آن کاشت کرد حتی بر اساس ارزیابی‌های قدیم، خاک یزد به قدر خشک بوده که جایی برای زیست در آن وجود نداشت و بر اساس همین ارزیابی‌ها در کاشت گیاه در این شهر بایستی مطالعه کافی داشت و حتی برای آبیاری آن نیز باید از روش‌هایی استفاده کرد که میزان تبخیر آب را تا حد زیادی کاهش داد. سترن خداکرم بر این باور است که طراحان بایستی نیازهای روحی، جسمی و اجتماعی سنین مختلف مردم هر منطقه را به درستی شناخته و بعد از آن اقدام به طراحی کنند که برای رفع نیاز همه اقشار جامعه مفید باشد.

استفاده از روش‌های نوین آبیاری

این کارشناس در ادامه به برخی از راه‌حل‌های علمی برای فضای سبز شهر یزد اشاره

می‌کند: در شهر یزد بهتر است از گونه‌های مقاوم به کم‌آبی استفاده کرد و حتی بهتر است کاشت چمن را ممنوع و گونه‌های جدید مقاوم به کم‌آبی و کم آب خواه را جایگزین کرد.

به عقیده وی طراحی فضای سبز با رویکرد کاهش مصرف آب، استفاده از روش‌های نوین آبیاری مثل آبیاری قطره‌ای زیر سطحی و فیلته‌ای زیر سطحی و هوشمندسازی سیستم‌های آبیاری می‌توان تأثیر بسیاری بر روی کاهش مصرف آب داشته باشد. نگهداری فضای سبز یزد دشوار است

آن طوری که رئیس سازمان سیما، منظر و فضای سبز شهردار یزد می‌گوید این شهر حدود ۸۷۰ هکتار فضای سبز دارد که این فضاها شامل فضای سبز خطی خیابان‌ها، لچکی‌ها، لکه‌های سبز، فضای سبز حاشیه بزرگراه‌ها و میادین و به طور عمده فضای سبز بوستان‌هاست.

از این لحاظ که شهر یزد در کویر مرکزی ایران قرار گرفته، حفظ و نگهداری فضای سبز در مقایسه با خیلی از شهرهای دیگر مشکل‌تر است و این در حالی است که این شهر از سوی دیگر با کمبود منابع آب نیز مواجه است که هم به لحاظ کیفی و هم از نظر کمی محدودیت‌هایی را ایجاد کرده است؛ بنابراین انتخاب، توسعه و ارتقا کیفیت فضای سبز در این شهر کاری بس دشوار است و نیاز مشورت با متخصصین امر را می‌طلبد.

بر اساس گفته‌های محمدحسن منصوری‌زاده، رئیس سازمان سیما، منظر و فضای سبز شهرداری یزد، در حال حاضر تأمین آب فضای سبز شهر از سه منبع انجام می‌شود که شامل ۱۱ حلقه چاه با دبی ۲۴۰ لیتر بر ثانیه، منابع آب استیجاری از بخش کشاورزی و کمتر از ۱۰ درصد از طریق منابع آب شرب، است.

”

اقتصاد

“

“

مجموعه راهکارهای دستیابی به مه‌ار تورم و رشد تولید

امید عسکری خلفی | کارشناس ارشد علوم ارتباطات اجتماعی

از آنجاکه تورم و تولید دو عامل کلیدی در اقتصاد کشور هستند و در حال حاضر برای اقتصاد ایران چالش‌های بسیاری را به همراه دارند، رهبر معظم انقلاب در سخنرانی خود به مناسبت فرا رسیدن سال جدید، شعار سال را «مه‌ار تورم و رشد تولید» تعیین و بر اهمیت مه‌ار تورم و افزایش تولید در سال جاری تاکید کردند. راهکارهای مه‌ار تورم و رشد تولید با توجه به بیانات رهبری و شعار سال به مولفه‌هایی همچون سیاست‌های پولی، مالی، تولیدی و بازاریابی تکیه دارند که اگر به درستی پیگیری شوند، می‌تواند به کاهش تورم و افزایش تولید در کشور کمک کند.

شعار سال ۱۴۰۲ از سوی مقام معظم رهبری با عنوان «مه‌ار تورم، رشد تولید» اعلام شده است. این شعار به منظور تأکید بر اهمیت کنترل تورم و افزایش تولید و اشتغال در کشور است. باتوجه به نوسانات شدید نرخ تورم در سال‌های اخیر و تأثیرات منفی آن بر اقتصاد کشور، کنترل تورم از اولویت‌های مهم اقتصادی کشور محسوب می‌شود. به همین دلیل، اقدامات و سیاست‌هایی که به کاهش تورم و پیشگیری از رشد فزاینده آن کمک می‌کنند، مورد توجه قرار گرفته است. همچنین، باتوجه به اهمیت تولید در

ارتقای اقتصاد کشور و خلق اشتغال، رشد تولید نیز مورد توجه خاص رهبر انقلاب است. افزایش تولید از طریق اعطای تسهیلات و تشویقات به صنایع و کسب‌وکارهای داخلی، بهبود فرایند تولید و توسعه صادرات، برای رشد و توسعه اقتصادی کشور بسیار حائز اهمیت است. به طور خلاصه، شعار «مهار تورم، رشد تولید» تأکید بر دو عامل مهم در اقتصاد کشور دارد و مدیریت کارآمد این دو عامل به منظور تحقق اهداف اقتصادی مهم برای کشور، بسیار ضروری است.

برای مهار تورم و به موازات آن رشد تولید، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

اختصاص تسهیلات و تشویقات به کسب‌وکارهای داخلی: ارائه تسهیلات و تشویقات به کسب‌وکارهای داخلی باعث ایجاد اشتغال و رشد تولید در داخل کشور خواهد شد. این تشویقات می‌تواند به اشکال مالی، مالیاتی، تسهیلاتی و یا بازاریابی و تبلیغاتی باشد. برای مثال، ایجاد تسهیلات اعتباری با بهره‌ی پایین برای تولیدکنندگان، افزایش تخفیف مالیاتی برای صادرات، تشویق به ایجاد کسب‌وکارهای جدید و متنوع و ترویج نوآوری و تحقیق و توسعه در صنایع مختلف می‌تواند برای توسعه و رشد تولید مفید باشد. در نهایت افزایش فعالیت‌های اقتصادی در داخل کشور وابستگی به واردات را کاهش می‌دهد و باعث افزایش ارزش پول ملی نیز می‌شود که این موارد بهبود اقتصاد کشور را به دنبال دارد.

توسعه صادرات: توسعه صادرات باعث افزایش درآمد ارزی و کاهش فشارهای ارزی بر اقتصاد کشور می‌شود. با افزایش صادرات، نیاز به واردات کاهش می‌یابد و در نتیجه بار مالی بر ارزش پول ملی نیز سیر نزولی پیدا می‌کند. همچنین افزایش صادرات موجب رشد تقاضای خارجی برای محصولات و خدمات ایرانی می‌شود که این مهم باعث گسترش فعالیت اقتصادی و ایجاد شغل‌های جدید در کشور خواهد شد. علاوه بر این با توسعه صادرات وابستگی خارجی کاهش یافته و اقتصاد کشور برای وقایع خارجی همچون تحریم‌ها و تغییرات در بازار جهانی بیشتر مقاومت خواهد داشت. همچنین با افزایش صادرات، ارزش نام تجاری کشور در بازار جهانی نیز بهبود می‌یابد که موجب

رشد فروش و سود قابل توجه برای کسب و کارها خواهد شد. در کل می توان گفت با فزونی صادرات، تورم در کشور کاهش یافته و اقتصاد کشور به سمت رشد و توسعه پیش می رود.

کاهش هدررفت ها: کاهش هدررفت ها در بخش های مختلف اقتصادی، افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌ها را به همراه دارد و یکی از راه‌های مهم برای مهار تورم و رشد اقتصادی به شمار می آید. هدررفت به معنای هدر دادن منابع مالی، مواد و انرژی است که اگر این منابع به طور بهینه مدیریت شوند، می تواند به کاهش هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری کمک کند.

یکی از عواملی که موجب هدررفت منابع می شود، فساد اداری است. فساد اداری در اقتصاد باعث بروز تبعیض، کاهش رانتهای غیرقانونی و ایجاد عدم اطمینان در نظام اقتصادی می شود. با کاهش فساد اداری و افزایش شفافیت، می توان به کاهش هدررفت های مالی و غیرمالی کمک کرد. از آنجایی که هدررفت انرژی بر تورم و منفی شدن رشد اقتصادی تأثیرگذار است می توان با برنامه ریزی مناسب برای افزایش بهره‌وری انرژی و استفاده از منابع نو، بهبود زیرساخت های انرژی، ارتقای فناوری های صنعتی و کشاورزی و بهره گیری از تکنولوژی های پایدار به کاهش هدررفت انرژی و بهبود وضعیت اقتصادی کشور کمک کرد. همچنین اقداماتی نظیر بهبود نظام مالی و مالیاتی، اصلاحات در قوانین و مقررات مربوط به تجارت و صنعت، کاهش فساد اداری، ترویج فرهنگ مصرف بهینه و افزایش شفافیت در فعالیت های اقتصادی و تولیدی می تواند به کاهش هدررفت ها و افزایش بهره‌وری منجر شود. علاوه بر این کاهش هدررفت ها می تواند به بهبود وضعیت محیط زیست کمک کرده و برای رشد پایدار اقتصادی و اجتماعی کشور بسیار مفید باشد.

کاهش نرخ بهره: کاهش نرخ بهره بانکی باعث افزایش سرمایه گذاری و تولید در بخش خصوصی خواهد شد. با کاهش نرخ بهره، هزینه اقتصادی برای وام دهی کاهش یافته و به همین ترتیب، تقاضای وام افزایش می یابد. افزایش تقاضا برای وام ها باعث افزایش

سرمایه‌گذاری، تولید و اشتغال می‌شود و در نتیجه رشد اقتصادی را تسهیل می‌کند. کاهش نرخ بهره همچنین می‌تواند تأثیر مستقیمی بر روی قیمت‌ها داشته باشد که این مهم با کاهش هزینه‌های اقتصادی می‌تواند باعث کاهش قیمت‌ها شود و در نتیجه تورم را کاهش داده و قدرت خرید مردم را افزایش دهد. اما باید توجه داشت که کاهش نرخ بهره باید در چارچوبی از اصول اقتصادی و مالیاتی منطقی و در راستای بهبود سیاست‌های اقتصادی صورت گیرد تا به عواقب غیرمنتظره‌ای منجر نشود.

کنترل بودجه: کنترل بودجه دولت و کاهش هزینه‌های بی‌جای دولت، می‌تواند به کاهش فشار بر نرخ تورم کمک کند. در این روش باید بودجه دولت به گونه‌ای تنظیم شود که باعث کاهش هزینه‌ها و افزایش درآمدهای دولت شده و به کاهش تورم و رشد اقتصادی در کشور برسیم.

یکی از راه‌های اصلی کنترل بودجه، برش هزینه‌های دولتی است. این کار می‌تواند باعث کاهش نیاز به پول‌گردانی و افزایش سرمایه‌گذاری در بخش خصوصی شود. از سوی دیگر کاهش هزینه‌های دولتی می‌تواند منجر به کاهش نرخ بهره بازار و هزینه‌های وام‌دهی بانکی شود که این خود می‌تواند از اثرات منفی تورم و مشکلات اقتصادی بر کسب‌وکارها جلوگیری کند. در کنار آن با افزایش درآمدهای دولتی، میزان خرج دولت افزایش یافته که این باعث رشد اقتصادی و اشتغال در کشور می‌شود. همچنین با رشد درآمدهای دولتی می‌توان بودجه کل کشور را تعدیل و مطابق با نیازهای اقتصادی کشور تنظیم کرد.

تقویت نظام مالی: تقویت نظام مالی، بهبود نظام بانکی و حفظ پایداری نرخ ارز، می‌تواند به کنترل تورم کمک کند. تقویت نظام مالی، به‌عنوان یکی از راه‌های اصلی مهار تورم و رشد اقتصادی، شامل اقداماتی مانند بهبود نظام مالی، اصلاح نظام مالی، توسعه بانکی و بورسی، تقویت نظارت و نظام‌های پایش و افزایش توان بانک مرکزی و سایر مؤسسات مالی است.

یکی از راه‌های تقویت نظام مالی، افزایش شفافیت و کاهش فساد در این نظام است.

با اصلاحاتی مانند توسعه سامانه‌های الکترونیکی، ایجاد سیستم‌های ردیابی مالی و افزایش شفافیت در عملکرد بانک‌ها و سایر مؤسسات مالی، امکان کاهش فساد و کنترل منابع مالی در کشور فراهم می‌شود. درعین‌حال، اصلاح و توسعه بانکی و بورسی نیز در تقویت نظام مالی مؤثر است. توسعه بانکی مانند ایجاد بانک‌های جدید و توسعه شبکه شعب، افزایش دسترسی به تسهیلات بانکی را موجب شده و علاقه‌مندان را به سرمایه‌گذاری در پروژه‌های جدید و ایجاد کسب‌وکارهای جدید سوق می‌دهد. همچنین، توسعه بورسی می‌تواند این امکان را به سرمایه‌گذاران بدهد که در بازار سرمایه سرمایه‌گذاری کنند و از سود حاصل از این سرمایه‌گذاری بهره‌مند شوند. به‌طور کلی، تقویت نظام مالی، علاوه بر کاهش تورم و پایداری رشد اقتصادی، می‌تواند بهبود سطح رفاه اجتماعی و افزایش اشتغال و کسب‌وکارهای داخلی را به دنبال داشته باشد.

توسعه فناوری: توسعه فناوری در صنایع مختلف، افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌ها را به همراه دارد. با توسعه فناوری و ارتقای سطح فناوری کشور، قابلیت تولید محصولات باکیفیت بالا به‌صورت خودکار افزایش می‌یابد که منجر به کاهش هزینه‌ها و رشد بهره‌وری در تولید می‌شود. همچنین، توسعه فناوری می‌تواند منجر به ارتقای سطح آموزش و پژوهش در کشور شود که این نیز باعث گسترش توانایی کشور در تولید و صادرات محصولات با ارزش افزوده بالا خواهد شد. این در حالی است که صادرات محصولات با ارزش افزوده بالا به دلیل وابستگی به فناوری و دانش فنی، ارزش ارزی بیشتری دارند و می‌توانند درآمد بیشتری برای کشور به دنبال داشته باشند.

علاوه بر این، توسعه فناوری می‌تواند بهبود مدیریت و کاهش هزینه‌های دولتی و خصوصی را نیز به دنبال داشته باشد. به طور مثال، استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌تواند منجر به کاهش هزینه‌های حمل‌ونقل، مدیریت ذخیره‌سازی و توزیع کالاها و خدمات، افزایش بهره‌وری کارکنان و مدیران و کاهش خطاها در پردازش اطلاعات شود.

حمایت از تولیدات داخلی به جای واردات: برای تحقق این منظور باید برای تأمین نیازهای داخلی، از تولیدات داخلی استفاده شود. این کار می‌تواند با اعمال محدودیت‌های وارداتی، برای کالاهایی که در داخل تولید می‌شوند، انجام گیرد. به‌طور کلی با افزایش تولیدات داخلی وابستگی به کالاها و خدمات خارجی کاهش یافته و در نتیجه ارزش پول ملی افزایش و تورم کاهش می‌یابد.

کاهش بدهی دولت و کاهش هزینه‌های بخش عمومی: این امر می‌تواند با کاهش هزینه‌های غیرضروری دولت، مانند هزینه‌های پرسنلی غیرضروری، کاهش هزینه‌های تبلیغات و عدم برگزاری مراسم مربوط به تحلیفات و... انجام شود. ارتقای سطح مدیریتی و تحصیلاتی کارکنان دولت و بخش خصوصی با برگزاری دوره‌های آموزشی مدیریتی، ترغیب به ارتقای شغلی کارکنان و ارزیابی عملکرد منظم، انجام می‌شود. کاهش وابستگی به صادرات نفتی: یکی از عوامل اصلی تورم در کشور ما، وابستگی به صادرات نفتی است. به همین دلیل، باید سعی شود تا با توسعه و رشد سایر صنایع، روند وابستگی به صادرات نفتی سیر نزولی پیدا کند. به‌عنوان مثال، افزایش تولید کالاهایی که می‌توان آنها را به کشورهای دیگر صادر کرد، باعث کاهش وابستگی به صادرات نفتی و کاهش تورم خواهد شد.

توزیع بودجه به سمت بخش‌های تولیدی: در سال‌های گذشته، بودجه و اعتبارات بیشتر به بخش‌های غیرتولیدی اختصاص داده می‌شد. با توجه به این که بخش‌های تولیدی بیشترین نیروی انسانی را به کار می‌گیرند و تأمین‌کننده منابع موردنیاز هستند، لذا باید تلاش کرد تا بیشترین بودجه به این بخش‌ها تخصیص داده شود. تمام پروژه‌های نیمه‌تمام دولتی و جلوگیری از تعریف پروژه‌های جدید غیرضروری: به پایان رساندن پروژه‌های نیمه‌تمام و خودداری از آغاز پروژه‌های جدید غیرضروری، می‌تواند به کنترل هزینه‌ها و کاهش هدررفت‌های مالی دولت و در نتیجه به مهار تورم و رشد اقتصادی کمک کند. همچنین، اتمام پروژه‌های نیمه‌تمام، بهبود شرایط زندگی شهروندان و توسعه زیرساخت‌های اقتصادی و اجتماعی را نیز تسهیل می‌کند. در

کل، جلوگیری از شکل‌گیری پروژه‌های ناموفق و اتمام عملیات پروژه‌های نیمه‌تمام، بهبود عملکرد سیستم عمرانی و توسعه‌ای کشور را به همراه دارد. در این راستا، بهترین راهکار اتمام پروژه‌های نیمه‌تمام و کاهش تعداد پروژه‌های جدید غیرضروری، تمرکز بر پروژه‌های ضروری و اصلاح سیاست‌های توسعه‌ای است که باید بر اساس نیازهای واقعی جامعه و در راستای توسعه پایدار، اولویت‌بندی و به اجرا درآید. به‌علاوه، برای جلوگیری از تعریف پروژه‌های جدید غیرضروری، باید شفافیت در برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی دولتی به کار گرفته شود و از هرگونه پیوند مخرب بین بودجه دولت و توسعه پایدار جلوگیری شود.

این موارد تنها بخشی از راهکارهایی هستند که برای مهار تورم و رشد تولید در کشور قابل اجرا بوده و برای دستیابی به نتایج مطلوب آن، نیاز به همکاری و هماهنگی مستمر و پایدار میان دولت، بخش خصوصی و جامعه دارد.

”

فرهنگ و ادب

“

سکوت را در خاموشی دریا به نظاره بنشینید

مریم موسوی

«خاموشی دریا» نام نمایشنامه‌ای است که این روزها (اردیبهشت و اوایل خرداد ۱۴۰۲) به کارگردانی هادی آقابرگی و تهیه‌کنندگی امیر طاقه باف در تماشخانه پاییز یزد به روی صحنه می‌رود. نمایشنامه‌ای به قلم رضا گوران، اقتباسی آزاد از رمانی با همین نام به نویسندگی ژان بروله (jean bruller) با نام مستعار ورکور (vercors) که نویسنده‌ای فرانسوی است. این رمان در سال ۱۹۴۱ در اوج اشغال فرانسه به دست نیروهای نازی نگارش شده و در سال ۱۳۲۳ توسط مرحوم حسن شهید نورایی ترجمه و در اختیار فارسی‌زبانان گذاشته شده است.

رمان، شرح حال پیرمرد فرانسوی است که با دختر برادرش در خانه خود مجبور به پذیرش یک افسر آلمانی می‌شود. افسر آلمانی به طرق مختلف سعی در جلب نظر صاحبخانه دارد؛ اما صاحبخانه برای بیان اعتراض در رابطه با اشغال کشور و خانه‌اش سکوت اختیار کرده است. رضا گوران نویسنده این نمایش در متن نمایشی خود جای پیرمرد و برادرزاده‌اش را با یک زوج جوان جایگزین نموده و تغییراتی را در متن اصلی ایجاد ولی نمایش را از ریتم و چارچوب اصلی داستان خارج نکرده است.

هادی آقابزرگی در نقش افسر آلمانی ۷۰ دقیقه در سکوت دو نقش دیگر، به تنهایی بار اصلی دیالوگ‌های نمایش را به دوش می‌کشد و با اقتدار و تحکمی که در بیان دیالوگ‌ها دارد به خوبی نقش یک سرباز آلمانی را ایفا می‌کند؛ حال آنکه از بازی تمام سکوت و حرکت‌های به جا و پخته دو بازیگر دیگر یعنی مجتبی موسوی در نقش مرد و سهیلا ستوده نیا در نقش زن نباید غافل شد؛ به همه اینها طراحی صحنه زیبا و مناسب کار از میلاد شریفی‌زاد انتظاری غیر از این هم نمی‌رفت و همچنین نورپردازی عالی کار را بیفزایید که به خوبی وحشت لحظه‌های سکوت در یک کلبه چوبی و صحنه‌های تغییر زمان از شب به روز را در ذهن مخاطب تداعی می‌کند.

این نکته را هم باید خاطر نشان کرد که در بسیاری از صحنه‌ها هیجان بازی‌ها به دلیل ضرورت متن فروکش می‌کند؛ اما در مجموع عوامل این نمایش کار قابل‌قبولی را پیش روی مخاطب به اجرا می‌گذارند. افسر آلمانی در همه صحنه‌ها امید به گشایش زبان و هم‌کلامی با صاحبان خانه را دارد و در صحنه‌های مختلف و با لحن ملایم یا تند یا حتی با نواختن ساز یا همذات‌پنداری در پیدا کردن نقطه اشتراک موقع بارش باران و... سعی در زبان‌گشایی و باز کردن باب گفتگو را دارد که در نهایت با سرسختی هم‌خانه‌هایش موفق نشده و حتی در جایی که دیگر امیدش به یاس بدل گشته عنوان می‌کند؛ همین سکوت مردم فرانسه است که باعث شده فرانسوی‌ها هیچ‌وقت اهل گفتگو نباشند و حتی فیلسوفی نیز نداشته باشند.

در نهایت ترجیح می‌دهم کمتر به متن و نحوه اجراها بپردازم و متن حاضر را به‌عنوان معرفی مختصری از اجرای یک اثر هنری ارائه دهم تا در فرصت کوتاه باقیمانده به تماشای این نمایش مفهومی با بازی جذاب هنرمندان یزدی در سکوت خاموشی دریا بنشینید.

”

قصه های شهر

“

“

ماجرای اصغر حمال

شازده حمام | نوشته دکتر محمدحسین پاپلی یزدی | جلد دوم

چهارده پانزده نفر بچه یزدی بودیم که می‌خواستیم کنکور بدهیم قرار شد با هم مسافرت کنیم. روزی که در مشهد کنکور دادیم شب به کوه سنگی رفتیم. کوه سنگی یکی از تفرجگاه‌های مشهد بود و هنوز هم هست. در سال ۱۳۴۶ در آنجا چند تا قهوه‌خانه بود که دیزی و کباب‌کوبیده میدادند. ما بچه‌ها روی دو تا تخت نشستیم و کباب‌کوبیده سفارش دادیم.

مردی در آنجا سر میزها می‌آمد و گدایی می‌کرد من خوب نگاهش کردم دیدم اصغر حمال گاراژ اتوتاج است، چهار پنج سالی بود او را ندیده بودم. البته گدای تر و تمیزی بود. لهجه‌اش یزدی بود؛ ولی وقتی بچه‌ها پرسیدن یزدی هستی گفت نه! بچه‌ها بفرما گفتند و او بی‌هیچ تعارفی نشست و با ما شام خورد. آن شب گذشت من و چند نفر از بچه‌های آن گروه در دانشگاه مشهد قبول شدیم. چند ماه بعد اصغر را جلوی دانشگاه ادبیات دیدم که گدایی می‌کرد با او سلام و احوالپرسی کردم. گفتم: آدم یزدی گدایی نمی‌کند. گفت: یزدی نیستم. گفتم: اسمت اصغر است. سه برادر هستی، حمال گاراژ اتوتاج بودی و دو برادرت در گاراژ حاج عبدالوهاب قمی حمال هستند.

گفت: تو کی هستی؟ خودم را معرفی کردم. گفت: حالا پس دو تومان به من بده. آن موقع به گدای یک ریال دو ریال می‌دادند. دو تومان به او دادم و گفتم: یک روز یا با هم حرف بزنینم. چهار پنج ماه بعد او را جلوی بیمارستان شاهرضا (امام رضا بعد از انقلاب)

مشهد دیدم. گدایی می‌کرد سلام احوالپرسی کردیم کمی از ظهر گذشته بود. پرسیدم: نهار خوردی؟ گفت: نه. او را دعوت کردم که در قهوه‌خانه دور فلکه بیمارستان شاهرضا دیزی بخوریم.

کم‌کم با اصغر رفیق شدم بالاخره بعد از چهار پنج بار که همدیگر را دیدیم اصغر سرگذشتش را تعریف کرد. گفت: من حامل گاراژ اتوتاج یزد بودم. هر سال شهریورماه پونزده روز دست زن و بچه‌هایم را می‌گرفتم و برای زیارت به مشهد می‌آمدم. برای این که خرج مسافرت درآید دو سه عدل جارو و بادبزن بافقی می‌خریدم و با خودم به مشهد می‌آوردم. روزها زنم بچه‌ها را برمی‌داشت و به حرم می‌رفت آن زمان شش تا بچه داشتم یکی را عروس کرده بودم یکی هم در سن هجده‌سالگی خودش حامل گاراژ بود. من هم دور بست حرم جاروها و بادبزن‌ها را می‌فروختم و خرجم را در می‌آوردم. یک شب جارو و بادبزن‌هایم تمام شده بود؛ ولی هنوز زن و بچه‌هایم از حرم نیامده بودند که به مسافرخانه برگردیم. خسته بودم و خوابم گرفته بود.

سرم را روی زانوهایم گذاشتم که چرتی بزوم، یک‌مرتبه یکی پنج‌ریالی جلوی روی انداخت هیچی نگفتم چند دقیقه بعد یک آدم دیگر یک دوریالی جلوی رویم انداخت بالاخره ظرف نیم ساعت که زنم دیر آمد مردم چهار پنج تومن پول جلوی رویم ریختند. از زیر چشم دیدم که زن و بچه‌هایم دارند می‌آیند. پول‌ها را جمع کردم و بلند شدم به زنم گفتم تو به مسافرخانه برو من کار دارم یکی دو ساعت دیگر می‌آیم. زنم رفت و من صد متر دورتر در یک جای مناسب نشستم روی زانوی گذاشتم به‌طوری که صورت‌م پیدا نبود حدود دو ساعت آنجا نشستم نزدیک ده تومن پول گیرم آمد. دیدم عجب کاری است بی‌هیچ زحمتی ظرف دو ساعت به‌اندازه حمالی یک ماشین باری ده تن پول گیرم آمد. آخر پشت‌کردن عدل‌های صد، صد و بیست کیلویی و بالا بردن از پله‌های باری کار ساده‌ای نیست.

پونزده روز مسافرت آن سال تمام شد. به زنم گفتم من در مشهد کاری پیدا کردم و به یزد نمی‌روم زن هم خوشحال شد که در مشهد کنار حرم امام رضا می‌مانیم. دو تا اتاق اجاره کردیم و ساکن مشهد شدیم. روزها دور بست سرم را می‌گذاشت روی زانویم و روزی چهل پنجاه تومن کاسب بودم. زمستان شد هوای مشهد هم سرد شد

مسافر و زوار هم کم شد. نشستن روی زمین هم کار مشکلی بود من هم راه افتادم و گدایی کردم کم‌کم با محلات مشهد آشنا شدم متوجه شدم که مردم محله سعدآباد، احمدآبادی، اطراف دانشکده‌ها و جلوی بیمارستان‌ها خوب پول می‌دهند. حالا پنج سال است که در مشهد کار می‌کنم. وضعم خوب است ظرف این مدت در مشهد خانه خریدم.

وقتی حمال گاراژ اتوتاج بودم یک دختر را در پانزده‌سالگی عروس کردم کلاً حدود صد و چهل تومن توانستم جور کنم و برایش جهیزیه تهیه کردم. حالا زنم برای دختر دیگرم که می‌خواهد عروس شود، نزدیک سیصد هزار تومن هزینه کرده است. زن هم معامله می‌کند و حسابگر است. طوری معامله می‌کند که جهیز دخترش مجانی تمام شود. از یک وسیله چند تا می‌خرد و طوری آن‌ها را به همسایه‌ها و غریبه‌ها می‌فروشد که یکی برایش مجانی می‌افتد.

بالاخره هر چند ماه یک بار اصغر را می‌دیدم چهار پنج سال گذشت. من لیسانسم را گرفتم و سربازی را در دانشگاه ادبیات مشهد می‌گذراندم. روزی به گاراژ اتفاق یزدی‌ها رفتم. دیدم اصغر آنجاست شال سبزی هم به سرش بسته. پرسیدم: از کی سید شدی؟ گفت: سید بودم. گفتم: برادرانت که سید نیستند. گفت: آدم وقتی مشهد می‌آید سید هم می‌شود. پرسیدم: کاروکاسبی چطور است گفت بد نیست. داشتم با اصغر صحبت می‌کردم دیدم یکی از صاحب ماشین‌ها آمد رو کرد به اصغر که حالا سید اصغر شده بود و گفت: من هزاری سی تومن بیشتر نمی‌دهم. اصغر گفت: سی و پنج تومن. بالاخره با هزاری، سی و دو تومن به توافق رسیدند. گفت: چکش را بده. فهمیدم که صاحب ماشین دارد از اصغر پول نزول می‌کند. اصغر ضمن گدایی، پول هم نزول می‌داد.

سال ۱۳۵۴ اصغر را دیدم. پرسیدم: چه خبر؟ هفته دیگر پسرم را داماد می‌کنم آدرس داد و گفت به عروسی بیا. هفته دیگر سر شب به کوچه زردی مشهد رفتم. دیدم جلوی خانه‌ای چراغانی است. فهمیدم عروسی آنجاست. اصغر تروتمیز با کت‌وشلوار و کراوات دم در خانه ایستاده بود و به مهمانان تعارف می‌کرد. من هم داخل حیاط خانه شدم.

خانه حدود ۵۰۰ متر حیاط با ساختمان بود. عروسی با شام مفصل برگزار شد. دو

حیاط آن طرف‌تر هم عروسی زنانه بود آن خانه هم مال اصغر بود. من از سال پنجاه و پنج جهت ادامه تحصیل به پاریس رفتم و بیش از ده سال اصغر را ندیدم. فکر کنم سال شصت و پنج بود که یک روز رفته بودم گاراژ اتفاق یزدی‌ها، از مرحوم حسین آقا میرجلیلی کارمند گاراژ اتفاق یزدی‌ها پرسیدم راستی اصغر کجاست؟ حسین آقای میرجلیلی گفت: می‌دانم وضع مالی‌اش خوب شده است. چون در مشهد پول نزول می‌داد اوایل انقلاب عده‌ای خواستند اذیتش کنند او هم به تهران رفت. حالا کجاست نمی‌دانم.

سال شصت و هفت می‌خواستم به خارج از کشور بروم باید هزار دلار به طور آزاد می‌خریدم به خیابان فردوسی تهران بالاتر از چهارراه استانبول رفتم که دلار بخرم. یک‌مرتبه توی یک مغازه صرافی دیدم که اصغر نشسته است! وارد شدم حال و احوال کردیم. پسرش همانی که در مشهد داماد شد هم پشت گیشه نشسته بود. فهمیدم که حاج سید اصغر مغازه صرافی راه انداخته است. به حکم رفاقت قدیم دلار را دوازده ریال ارزان‌تر از فی حساب کرد و گفت: ناهار مهمان من باش. قرار ناهار به وقت دیگری موکول شد.

یکی دو بار به من کار کوچکی سفارش داد که در مشهد برایش انجام دهم. چند بار تهران اصغر و پسرش آقا رضا را دیدم. سال هفتاد و سه بود یک شب مرا منزلش برای شام دعوت کرد. زنش سکینه، نامش حاج مریم خانم شده بود. پسر سومش تازه ازدواج کرده بود. تازه عروس هم آنجا بود. اصغر گفت: سه پسر و یک دختر ازدواج کردند. گفت: عروسم از ماجراهای قبلی ما خبر ندارد، صحبتی نشود.

خانه شیک و قشنگ چهارطبقه‌ای در عباس‌آباد تهران داشت. خودش طبقه همکف زندگی می‌کرد و حیاط نسبتاً بزرگی هم در اختیارش بود. بچه‌هایش هم در طبقات دیگر زندگی می‌کردند.

روزی از حاج سید اصغر پرسیدم: زندگی‌ات را مدیون چه کسی هستی؟ گفت: مدیون آن خدایم‌مرزی که اولین پنج‌ریالی را آن شب در مشهد روی من انداخت و مرا از حمالی نجات داد.

پادکست **قصه های شهر** را از سایت پرگار بشنوید

